

2020ko Euskaraldiaren ikerketa

2. ZATIA: PARTE-HARTZAILEEN AZTERKETA LABURTUA

NAFARROA

Siadeco^x
ikerketa aplikatua

Berio pasealekua 11, 20018 Donostia

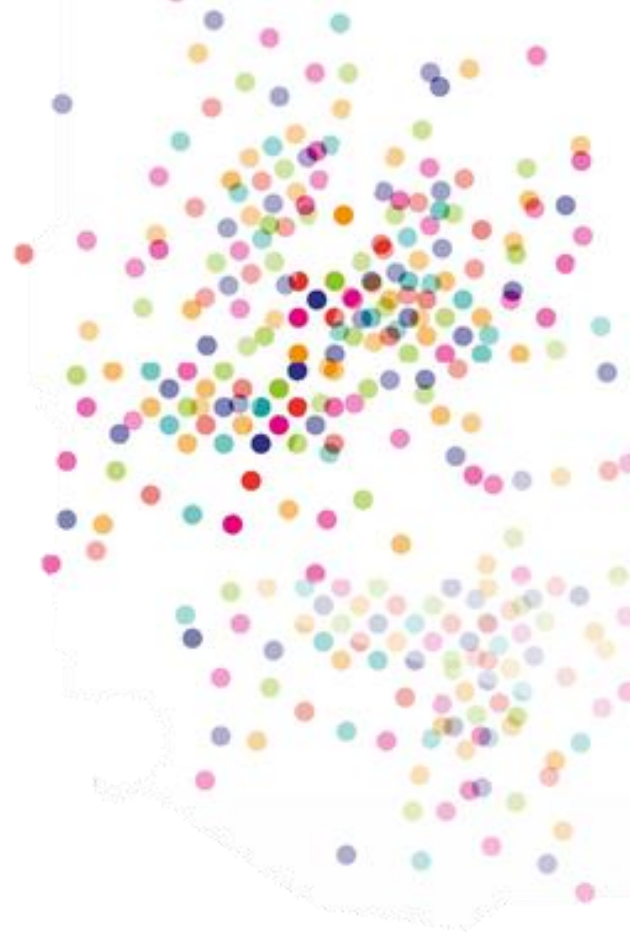
943 31 00 34

siadeco@siadeco.eus

Aurkibidea

1. Ikerketaren aurkezpena	3.
2. Parte-hartzaileen azterketaren gako nagusiak	9.
2.1. Norbanakoen azterketa	10.
A) Parte-hartzea	10.
B) Rolak hautatzea	19.
C) Jarduna	22.
D) Eragina	27.
E) Balorazioa	30.
2.2. Entitateen azterketa	33.
A) Parte-hartzea	33.
B) Ariguneak sortzea	40.
C) Jarduna	44.
D) Eragina	47.
E) Balorazioa	51.

1.

Ikerketaren aurkezpena.

2020ko Euskaraldia dinamika aztertu du Siadeco Ikerketa Elkartek, Eusko Jaurlaritzaren Kultura eta Hizkuntza Politika sailak eskatuta. Horretarako, hiru ikerketa-ildo zehaztu ditu; eta horietako bi ildoren gako nagusiak jasotzen ditu laborpen honek: norbanakoen eta entitateen azterketarenak, hain zuzen.

Txosten laburtu honetan, hain zuzen, Euskaraldiko Nafarroako parte-hartzeari buruzko lehenengo bi ikerketa-ildoen gako nagusiak jasotzen dira, norbanakoen eta entitateen azterketarenak.

1. IKERKETA-ILDOA: Euskaraldian parte hartu dutenei buruzko azterketa, norbanakoena eta entitateena.

Helburua: Euskal Herri mailan, Euskaraldian izena eman dutenen eta parte hartu dutenen zenbatekoak (norbanako zein entitate) eta haien ezaugarriak ezagutzeko.

Informazio-iturriak:

- **2020ko Euskaraldiko izen-emateen datu-baseak, norbanakoena eta entitateena.**
Euskaraldiaren bigarren edizioan izena eman duten norbanakoen eta entitateen datu-oinarria erabili da unibertsoaren azterketa egiteko. Denera, 178.184 erregistroko datu-basea aztertu da norbanakoen kasuan, eta 8.309koa entitateenean.
- **Euskaraldiaren aurretik ikerketarako unibertsoa osatu nahi zutenek betetako galdetegia.**
Izen-emateen datu-baseekin batera, ikerketaren unibertsoa osatu nahi zuten norbanakoek Euskaraldiaren aurretik betetako galdetegia ere aztertu da, bereziki, Euskal Herri mailako norbanakoen hizkuntza-ezagutzari eta -erabilerari buruzko azterketa egiteko. Denera, 59.557 erantzun jaso dira.

2. IKERKETA-ILDOA: Parte-hartzaileen, norbanakoen zein entitateen, jardunari eta jardun horren eraginari buruzko azterketa.

Helburua: Euskaraldiko EAeko eta Nafarroako parte-hartzaileen, norbanakoen zein entitateen, jarduna nolakoa izan den eta jardun horrek parte-hartzaileen harreman-sarean zer-nolako eragina izan duen aztertzea.

Teknikak:

Teknika kuantitatiboak zein kualitatiboak erabili dira parte-hartzaileen jardunari eta eraginari buruzko azterketa egiteko.

— **Parte-hartzaileei inkesta.**

NORBANAKOAK

2020ko Euskaraldian ahobizi eta belarriprest izan direnei egin zaie inkesta, lagin adierazgarria erabilita. Denera, 2.800 inkesta egin dira: 2.000 Euskal Autonomia Erkidegoan; eta 800, aldiz, Nafarroan. Datuak lurraldearen arabera eta rolaren arabera aztertu dira. Dena den, generoaren arabera aldeak antzeman direnean, horiek ere modu berezitan adierazi dira.

ENTITATEAK

Ariguneak sortu dituzten entitateei ere egin zaie inkesta, denera, 600: 400 EAEn; eta 200 Nafarroan. Lurraldearen eta entitate-motaren arabera aztertu dira datuak.

— **Eztabaida-taldeak**

NORBANAKOAK

Inkestaren bidez jasotako datu kuantitatiboak teknika kualitatiboekin uztartu dira. Horretarako, 11 eztabaida-talde egin dira: zortzi Euskal Autonomia Erkidegoan, eta hiru Nafarroan.

Hainbat aldagai gurutzatuta osatu dira: lurralde historikoa, rola, adin-tartea, gune soziolinguistikoa, eta kasu batzuetan, baita herriaren tamaina ere.

EAEn:

	LURRALDEA	ROLA	ADIN-TARTEA	GUNE SOZIOLOGIKOA	HERRI-MOTA
1. Eztabaida-taldea	Araba	Ahobizi	16-29 eta 30-40	2.gune soziolinguistikoa	Gasteiz
2. Eztabaida-taldea	Araba	Belarriprest	45etik gora	1 eta 2 gune soziolinguistikoa	Arabako Lautada
3. Eztabaida-taldea	Bizkaia	Ahobizi	45etik gora	3.gune soziolinguistikoa	Herri ertainak
4. Eztabaida-taldea	Bizkaia	Belarriprest	16-29	2.gune soziolinguistikoa	Bilbo Handia
5. Eztabaida-taldea	Bizkaia	Ahobizi eta belarriprest euskaldun osoak	30-44	3 eta 4 gune soziolinguistikoa	Herri txiki-ertainak
6. Eztabaida-taldea	Gipuzkoa	Ahobizi	16-29	3 eta 4 gune soziolinguistikoa	Herri txikiak
7. Eztabaida-taldea	Gipuzkoa	Ahobizi	45etik gora	2.gune soziolinguistikoa	Herri ertain-handiak
8. Eztabaida-taldea	Gipuzkoa	Belarriprest	30-44 eta 45-60	3.gune soziolinguistikoa	Herri ertainak

Nafarroan:

	LURRALDEA	ROLA	ADIN-TARTEA	HERRI-MOTA
1. Eztabaida-taldea	Nafarroa	Ahobizi	30-44	Iruña-lruñerria
2. Eztabaida-taldea	Nafarroa	Ahobizi	45etik gora	
3. Eztabaida-taldea	Nafarroa	Belarriprest	16-29	

ENTITATEAK

Entitateekin ere egin dira eztabaida-taldeak. Denera, sei: lau EAEn, eta Nafarroan, bi. Kasu honetan, taldeak osatzerakoan bereziki erreparatu zaio entitate-motari. EAEn, beste hainbat aldagai kontuan hartzeko aukera izan da:

EAEn:

	ENTITATE-MOTA	ARIGUNE-MOTA	GUNE SOZIOLINGUISTIKOA
1. Eztabaida-taldea	Industria-enpresak	Barne-ariguneak	3 eta 4 gune soziolinguistikoa
2. Eztabaida-taldea	Zerbitzuei loturikoak: enpresa txikiak, establezimenduak...	Kanpo-ariguneak	2.gune soziolinguistikoa
3. Eztabaida-taldea	Elkarteak, gizarte mugimenduak, eragileak...		3 eta 4 gune soziolinguistikoa
4. Eztabaida-taldea	Administrazio publikoa eta hezkuntza		

Nafarroan:

	ENTITATE-MOTA
1. Eztabaida-taldea	Administrazio publikoa eta hezkuntza
2. Eztabaida-taldea	Zerbitzuei loturikoak: enpresa txikiak, establezimenduak...

— **Elkarrizketak**

NORBANAKOAK

2020ko Euskaraldian parte hartu duten norbanakoekin egindako eztabaida-taldeetan jasotako informazioan sakontzea izan dute helburu. Ahobizi zein belarriprestekin, denera, 45 elkarrizketa egin dira: 30 EAeko parte-hartzaileekin; eta beste 15, Nafarroakoekin.

ENTITATEAK

Entitateengana ere modu berean jo da. Bertako solaskideekin, beste 45 elkarrizketa egin dira: 30 EAEn eta 15 Nafarroan.

Oinarrizko hiztegia

Ikerketan erabili diren zenbait terminoren ulermena errazte aldera, zenbait definizio bildu dira segidan.

Ahobizi: ulertzen duten guztiei euskaraz hitz egiten dieten lagunak dira.
(Euskaraldia, 2018)

Belarriprest: gutxienez euskaraz ulertzen duten kideak dira, gainontzekoei euskaraz aritzeko gonbidapena luzatzen dietenak.
(Euskaraldia, 2018)

Arigunea: Euskaraz lasai aritzeko guneak dira eta euskaraz hitz egiteko aukera bermatzen dute uneoro, izan entitate barruan (barne ariguneak) edo izan entitateak herritarrekin duen harremanean (kanpo ariguneak).
(Euskaraldia, 2020)

Herri-batzordeak: Euskaraldiaren herri-batzordea herrian, auzoan edota eskualdean Euskaraldia antolatzekeo ardura hartzen duen taldea da.
(Euskaraldia, 2018)

Koordinazio orokorra: koordinazio orokorreko eragileek ariketaren oinarriak eta ekimen masiboaren kronograma zein komunikazio orokorra prestatzen dituzte.
(Euskaraldia, 2018)

Entitateak: Mota guztietako entitateek hartu ahal izango dute parte (erakunde publikoak, gizarte eragileak, enpresak, kooperatibak, kultur eta kirol elkarteak, eta abar), ariguneren bat badute. Entitate batek, era berean, egoitza edo establezimendu bat baino gehiago izan ditzakete.
(Euskaraldia, 2020)

Degurba sailkapena: DEGURBA edo urbanizazio-maila eremu baten izaera adierazten duen sailkapena da. Hiri multzoetan eta hiriguneetan bizi den tokiko biztanleriaren arabera oinarrituta, Tokiko Administrazio Unitateak hiru eremu motatan sailkatzen ditu:

- **Hiriguneak:** Biztanleria dentsitate handiko eremuak. Ziega jarraituan (baita diagonalean ere), gutxienez 1.500 biztanle bizi dira kilometro karratuko, eta 50.000 biztanle baino gehiago denera.
- **Bitarteko hirigunea:** Tarteko dentsitate eremuak. Ziega jarraituan, gutxienez 300 biztanle bizi dira kilometro karratuko, eta 5.000 biztanle baino gehiago denera.
- **Landa-eremua:** biztanle gutxiko eremuak.

(Eurostat, 2011)

Gune soziolinguistikoa: Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak lau gune soziolinguistiko ezarri zituen biztanleriaren euskaldunen ehunekoaren arabera. Honako hau da banaketa:

- **Lehen gune soziolinguistikoa.** Biztanleriaren %20 baino gutxiago da euskalduna.
- **Bigarren gune soziolinguistikoa.** Biztanleriaren %20-50 bitartean da euskalduna.
- **Hirugarren gune soziolinguistikoa.** Biztanleriaren %50-80 bitartean da euskalduna.
- **Laugarren gune soziolinguistikoa.** Biztanleriaren %80 edo gehiago da euskalduna.

(VI. Mapa Soziolinguistikoa, 2016)

Etxeo hizkuntza: etxean maizen hitz egiten den hizkuntza
(*Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, 2010:43*)

Lehen hizkuntza: Hautzaroan lehenbizi ikasitako hizkuntza, gero erabiltzen jarraitu dena.
(*Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, 2010:35*)

Hizkuntza-gaitasuna: Hitzun batek hizkuntzaz duen ezagutza-maila. Gaitasun horren bidez, perpausak sortzeko eta ulertzeko gai da hiztuna, baita perpaus bat gramatikala den edo ez den ebazteko ere.
(*Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, 2010:49*)

Hizkuntza-jokabidea: hizkuntza-hautua.
(*Euskaraldia, 2018*)

Hizkuntza gaitasun erlatiboa: Elebidunak hiru multzotan bereiz daitezke, euskaraz edo erdaraz hitz egiteko daukaten erraztasun handiagoaren edo txikiagoaren arabera.

- Euskal elebidunak, euskaraz erdaraz baino errazago moldatzen direnak.
- Elebidun orekatuak, berdín moldatzen direnak euskaraz zein erdaraz.
- Erdal elebidunak, erdaraz hobeto moldatzen direnak euskaraz baino. 11.

(*Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, 2013:25*).

Euskalduna (elebiduna): euskara ondo edo nahiko ondo ulertzeko eta hitz egiteko gai da.
(*VI. Inkesta soziolinguistikoa, 2016*).

Euskaldun hartzailea edo ia-euskalduna: ez da euskaraz ondo edo nahiko ondo hitz egiteko gai. Hala ere, badu euskararen nolabaiteko ezagutza. Zehazki, multzo honetan sartzen da honako baldintza hauetakoren bat gutxienez betetzen duena:

- Euskaraz "zertxobait" ulertzeko eta hitz egiteko gai da.
- Euskaraz "ondo" edo "nahiko ondo" ulertzeko gai da.

(*IV. Inkesta soziolinguistikoa, 2016*).

2.

Parte-hartzaileen azterketaren gako nagusiak.

2.1. NORBANAKOEN AZTERKETA

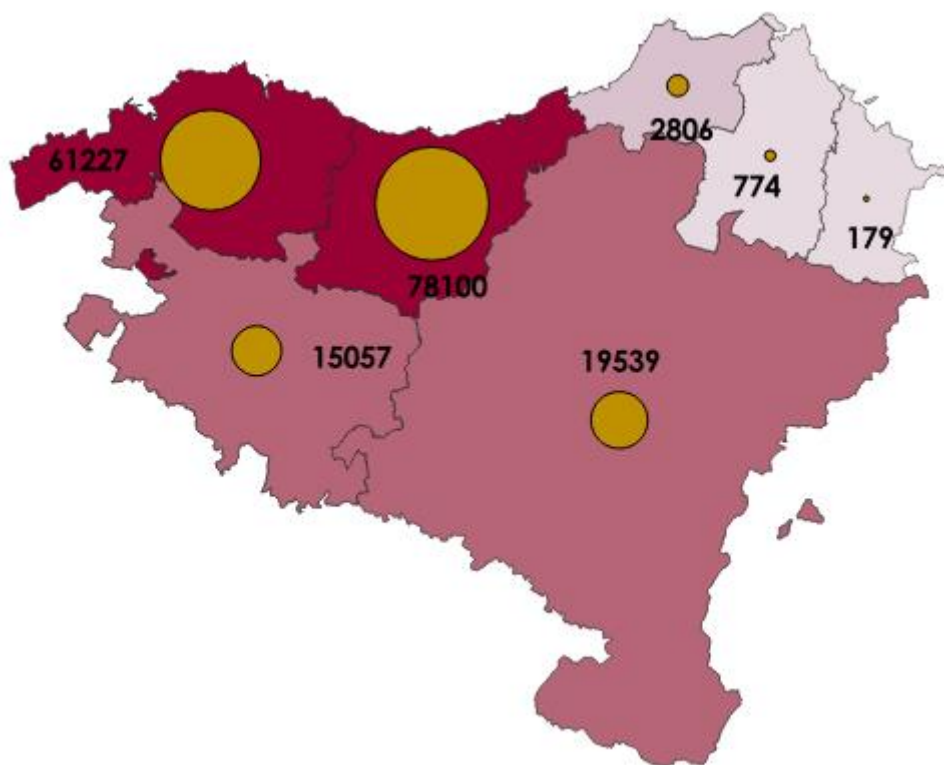
A) PARTE-HARTZEA.

1). **19.539 norbanakok eman dute izena Nafarroan; 2018an baino gutxiago izan dira.**

Euskal Herri osoan, denera, 178.184 norbanakok parte hartu dute Euskaraldiaren bigarren edizioan. Parte-hartzaileen kopuru osotik, 19.539k eman dute izena Nafarroan (% 11,0). Horietatik, erdia baino gehiago Iruñerrikoak dira (9.983, % 51,1).

1. mapa

Euskaraldian izena eman duten norbanakoen kopurua lurraldeka

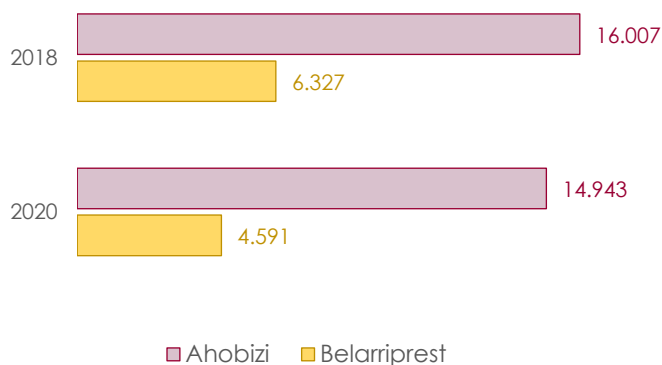

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Hartutako rolaen arabera, Euskaraldian 137.348k ahobizi rola hartu dute (% 77,1), eta 40.836 izan dira belarriprest (% 22,9). Proportzioak gutxi aldatzen dira Nafarroan: 14.948 parte-hartzailek ahobizi rola hartu dute (% 76,5), eta 4.591 belarriprest izan dira (% 23,5).

1. grafikoa

2020ko eta 2018ko Euskaraldiko Nafarroako parte-hartzaileak rolaen arabera (kop)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

2018ko datuekin alderatuta, lehen edizioan baino ia 47.000 lagun gutxiago izan dira Euskaraldian (% 20,9 gutxiago); 2.795 gutxiago Nafarroan (-% 12,5). Hain zuzen, Nafarroak eutsi dio gehien parte-hartzaile kopuruari.

1. taula

2020ko eta 2018ko Nafarroako parte-hartzaileen alderaketa rolaen arabera

	2018		2020		2018-2020 aldea	
	Kop	%	Kop	%	Kop.	%
Ahobizi	16.007	71,7	14.948	76,5	-1.059	-6,6
Belarriprest	6.327	28,3	4.591	23,5	-1.736	-27,4
Guztira	22.334	100,0	19.539	100,0	-2.795	-12,5

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Dena den, erakartzen ere jakin du: bost parte-hartzailetik batek lehen aldiz eman du izena Nafarroan. Belarripresten artean, lehen aldiz izena eman dutenak gehiago izan dira: belarripresten ia laurden batek ez zuen izenik eman 2018ko edizioan.

2). 2020ko Euskaraldiak Gipuzkoako eta Nafarroako euskaldun eta euskaldun hartzaileen artean izan du arrakasta gehien.

Euskaraldian izena emateko bi baldintza bete behar dituzte Euskal Herriko norbanakoek: 16 urtetik gora edukitzea eta euskara, gutxienez, ulertzeko gai izatea. 2016ko inkesta soziolinguistikoaren arabera, bi baldintza horiek betetzen dituzten 123.120 herritar daude Nafarroan; horiek osatzen dute, hain zuzen, Nafarroako Euskaraldiaren unibertso potentziala.

Hortaz, Nafarroako euskaldun eta euskaldun hartzaileen % 15,9k eman du izena – Euskal Herriko datua (% 15,1) baino zertxobait altuagoa da -. Nafarroako eta Gipuzkoako datuak dira Euskal Herriko datu orokorra gaingitzen duten bakarrak; bi lurraldeetan izan du arrakasta gehien Euskaraldiak.

2. taula

2018ko eta 2020ko Euskaraldiko parte-hartzaileak Nafarroako unibertso potentzialarekiko

Euskaraldiaren urtea	Nafarroako unibertso potentziala (euskaldunak + ia euskaldunak)	Nafarroako izen-emate kopurua	Izen-ematea unibertso potentzialarekiko (%)
2020	123.120	19.539	15,9
2018	123.120	22.334	18,1

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Adinaren arabera, parte hartzeko aukera duten 25 eta 49 urte bitartekoen artean zabaldu da gehien Euskaraldia Nafarroan. Eta generoari dagokionez, emakumezkoen artean, ildo orokorrari jarraituz.

3). 30-44 urteko emakumea eta Iruñerrikoa izan da nagusitu den profila.

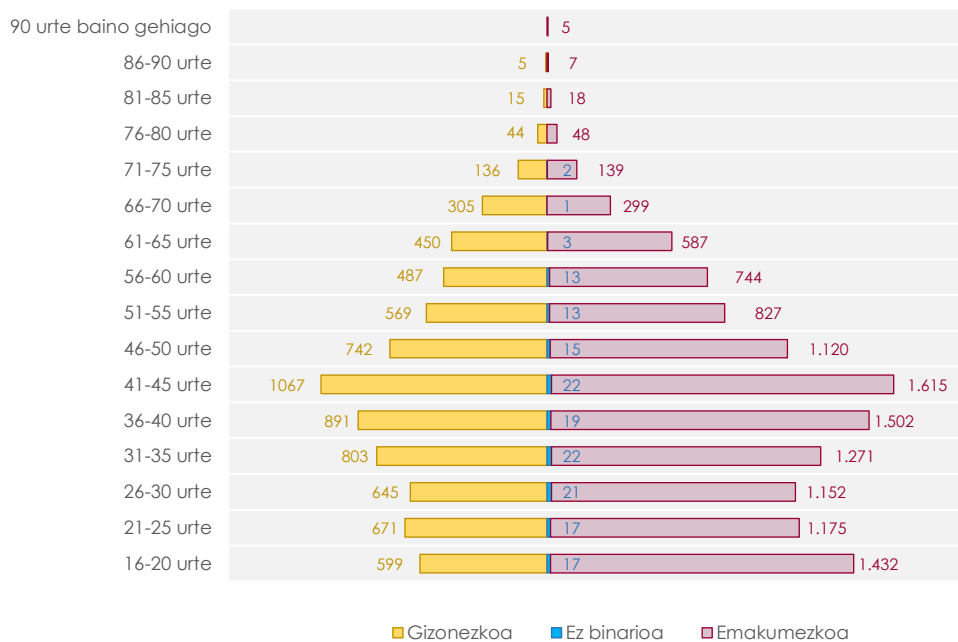
2020ko Euskaraldian 30-44 urte arteko emakumea eta Iruñerrikoa izan da nagusitu den parte-hartzailearen profila.

Iruñerria izan da Nafarroako Euskaraldiari ekarpen kuantitatibo handiena egin diona: bertakoa da parte-hartzaileen erdia. Adinari dagokionez, 30-44 urteko tartea nagusitu da.

Hala ere, emakumeen nagusitasuna da argiena: emakumezkoak dira parte-hartzaileen bi heren. Rolen arabera ere mantendu egiten da proportzio hori. Nafarroaren kasuan aipagarria da gazteenen kasuan emakumezkoak bikoitza direla.

2. grafikoa

2020ko Euskaraldiko Nafarroako parte-hartzaileen adin-piramidea (%)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

4). Inguru euskaldunenek sortzen dituzte ahobizi gehien; hiriguneek, aldiz, belarriprestak.

Euskaraldiaren bigarren edizioko Nafarroako parte-hartzaileetatik, ahobizi rola hartu dute % 76,5k eta belarriprest izan da % 23,5. Hortaz, rolen arteko aldeak handitu egin dira Euskaraldiaren bigarren edizioan, eta horrekin batera, ahobizi rolak izen-emateetan duen nagusitasuna berretsi bakarrik ez, handitu ere egin da. Alde txikiak daude eskualdeen arabera, eta norabide berean doaz: zenbat eta euskaldunagoa ingurua, orduan eta altuagoa da ahobizien kopurua; gune erdaldunagoetan, aldiz, altuagoa da belarripresten proportzioa. Lehen joeraren adierazle da Larraun-Leitzaldea; eta bigarrenarena, aldiz, Erribera.

3. taula

Nafarroako eskualdeak 2020ko Euskaraldiko ahobizi proportzioaren arabera

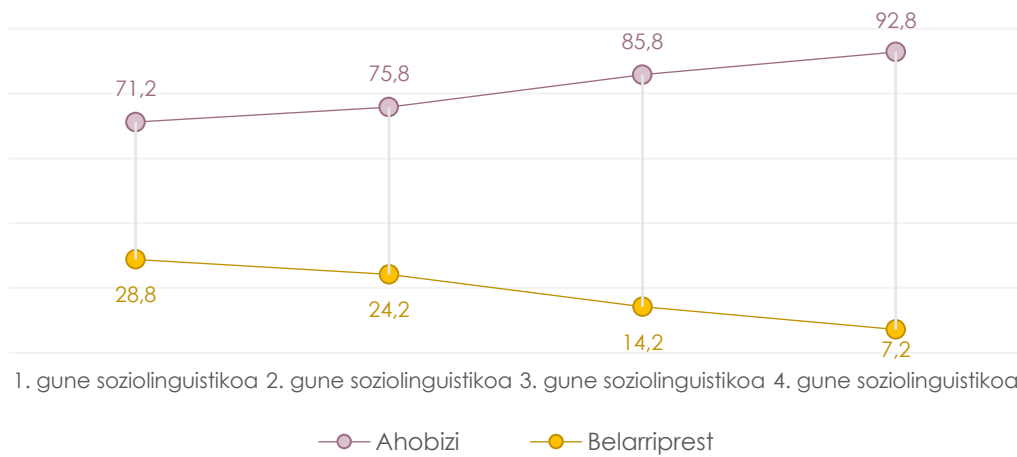
Eskualdea	Parte-hartzaileak guztira
Larraun-Leitzaldea	89,2
Baztan-Bidasoa	89,1
Sakana	81,0
Iruñerria	73,3
Pirinioak	69,1
Erdialdea	64,1
Estellerria	64,0
Zangozeria	63,1
Izarbeibar-Novenera	62,8
Pirinioaurea	62,3
Erribera	61,8

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Joera hori argiagoa da proportzioak gune soziolinguistikoen arabera aztertzen badira: zenbat eta herri euskaldunagoa, orduan eta altuagoa da ahobizien proportzioa; inguru erdaldunagoetan, aldiz, belarripresten proportzioa batez bestekoaren gainetik dago. Dena den, kasu guztietan ahobizien proportzioa altuagoa da.

3. grafikoa

2020ko Euskaraldiko Nafarroako ahobizi eta belarripresten proportzioak gune soziolinguistikoaren arabera (%)

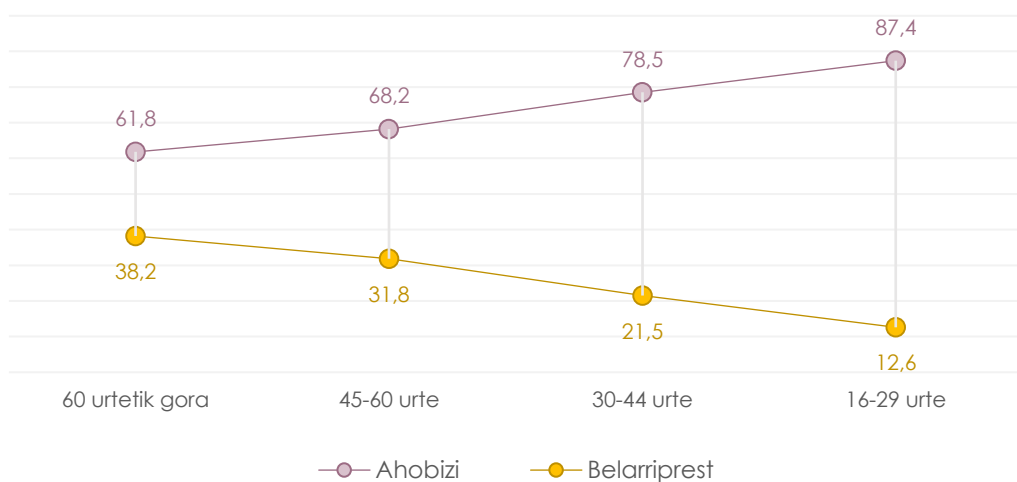

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Adin-tarteka ere, joera ildo beretik doa, euskararen ezagutzari eta gaitasunari loturik: adinean gora egin ahala, gaitasuna jaitsi egiten da, eta belarripresten proportzioa ere gora doa; edo beste modu batera esanda, gero eta gazteagoa, euskaldunagoa eta beraz, ahobiziagoa.

4. grafikoa

2020ko Euskaraldiko Nafarroako ahobizi eta belarripresten proportzioak adin-tarteka (%)

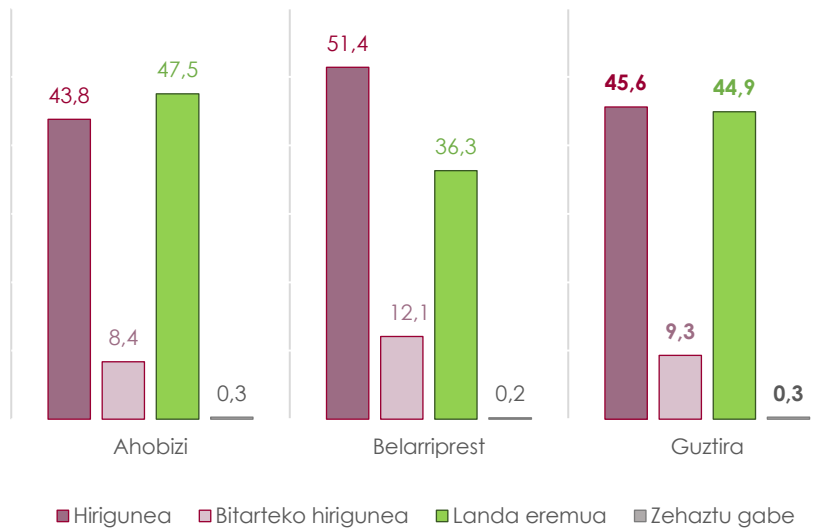

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Ahobizien kopuruak landa-eremuko herri euskaldunetatik edaten badu, belarripresten kopuruan eragin handia du hiriguneak eta eremu erdaldunak; hirigunean sortzen da belarripresten erdia baino zertxobait gehiago. Hain zuzen, 2018arekin alderatuta, hiriguneko parte-hartzaileak izan dira bigarren edizioan gutxiago aktibatuta direnak.

5. grafikoa

2020ko Euskaraldiko Nafarroako parte-hartzaileak urbanizazio-mailaren arabera (%)

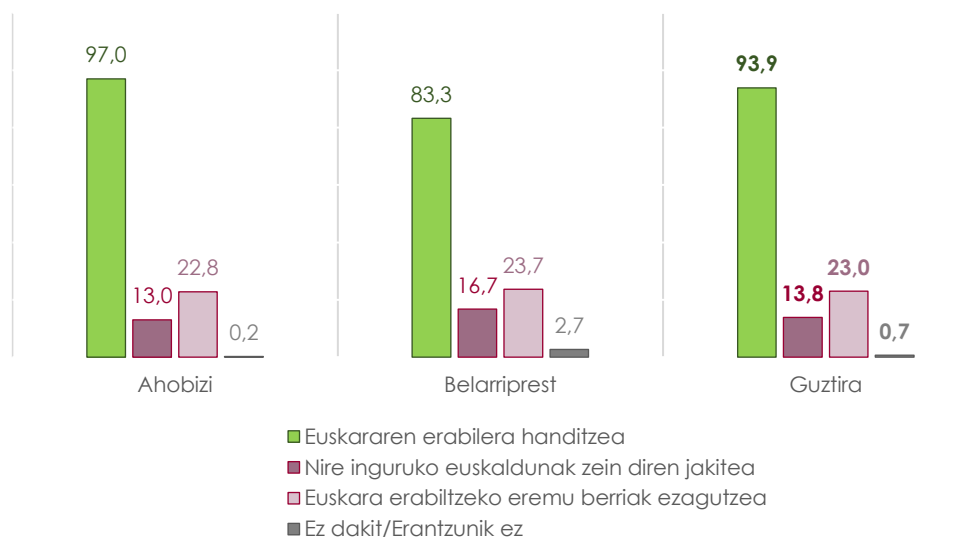
Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

5). Euskararen erabilera handitzea izan dute helburu parte-hartzaile gehienek; belarripresten artean pisu handiagoa du euskaraz egiteko aukera berriak bilatzeak

Nafarroako hamar parte-hartzailetik bederatzik diote euskararen erabilera handitzea izan dela Euskaraldian izena emateko arrazoi nagusia. Ahobizientzat bereziki du indarra arrazoi orokor horrek. Belarriprestek, aldiz, helburu zehatzagoa jarri diote euren buruari, eta ahobizientzat baino pisu handiago izan dute norberaren erabilera-eremua zabaltzearekin zerikusia duten arrazoiak, hots, euskara erabiltzeko eremu berriak ezagutzea eta inguruko euskaldunak zein diren jakiteak. Belarriprestek euskara norekin eta zein tokitan hitz egin dezaketen jakin nahi dute, eta horretarako baliatu dute Euskaraldia.

6. grafikoa

Zein izan den Euskaraldian parte hartzeko arrazoi nagusia Nafarroako parte-hartzaileentzat (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

Horiez gain, ariketa sozialean izena emateko beste arrazoi batzuk ere aipatu dituzte Nafarroako parte-hartzaileek. Batzuek euren eguneroko hizkuntza-ohiturekin lotu dituzte Euskaraldian parte hartzeko arrazoiak; beste batzuek, aldiz, euskaraz egiteko jende eta leku berriak ezagutzea.

Nik nire ohiturak aldatzeagatik parte hartu nuen. Nik euskaraz hitz egiten dudan jendearekin ohitura daukat eta hitz egiten dut, baina bestela beti erdaraz hasten naiz. Orduan pixka bat horregatik. Lehendabizikoan uste dut horretan asko saiatu nintzela eta sorpresak hartu nituen, polita izan zen. Oraingoan ez zait sentrazio hori gelditu

(11.eztabaida taldea_Nafarroa, 45+, Ahobizi)

Helburua jende gehiagorekin euskaraz hitz egitea da. Iruñan euskaraz egiten duen jendea ezagutu eta identifikatzeko zer lekutan hitz egiten den euskaraz.

(34.elkarizketatua; Nafarroa, Ahobizi, 30-44 urte, 1. GSL)

Euskaraldiak eguneroko bizitza aldatzen ez badie ere, ekimenaren alde daudelako edo beste batzuegan izan dezakeen eraginagatik parte hartzen dutela adierazi dute beste batzuek.

Euskaraldiak ez dit gehiegi aldatzen bizitza, ezta euskaraldia martxan dagoenean ere, baina horren alde nago, nola ez

(8.eztabaida taldea_Nafarroa, 30-44, Ahobizi, Iruñerria)

Esandakoa, euskaraz bizi nahi dut eta geroz eta gehiago hitz egin dadila gizartean.

(37.elkarizketatua; Nafarroa, Ahobizi, 45 urtetik gorakoak, 3. GSL)

B) ROLAK HAUTATZEA

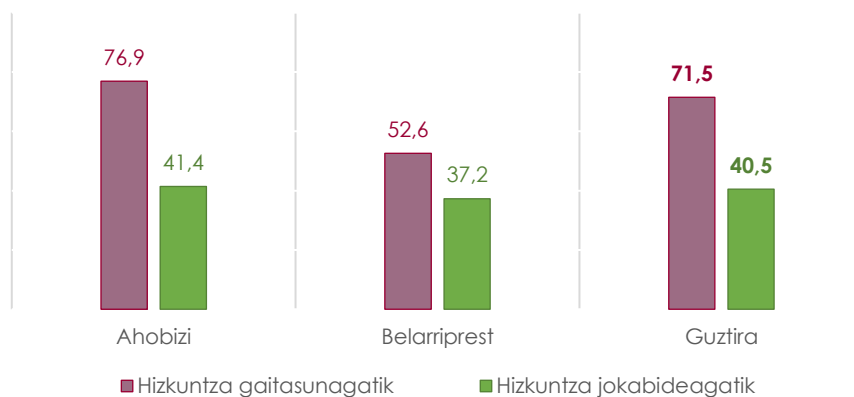
1). Euskaraldiko rolak hizkuntza-gaitasunarekin lotzea oraindik presente dago.

Euskaraldiaren lehen edizioan rolak hizkuntza-gaitasunarekin lotu zituzten parte-hartzaile askok. 2020ko edizioan, parte-hartzaileek hizkuntza-jokabideen edo ariketan hartutako jokaeraren arabera hautatu ditzaten saiakera berezia egin da, baina askok oraindik presente dute hizkuntza-gaitasunarena.

Areago, 2020ko Euskaraldian hizkuntza-jokabideak baino gehiago eragin du hizkuntza-gaitasunak rolaren hautaketan. Ahobizi edo belarriprest rola hartu, erabaki horren atzean dagoen arrazoiak galdetuta, Nafarroako hamar parte-hartzailetik zazpik hizkuntza-gaitasuna hautatu du, eta gutxiago dira hizkuntza-jokabidea hautatu dutenak (% 40,5). Bien arteko aldea, baina, txikiagoa da belarripresten artean: orekatuago daude bi arrazoiak.

7. grafikoa

Rola hautatzeko arrazoiak (%)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Rolek hizkuntza-gaitasunarekin duten lotura argi ikusten da euskararen ezagutzari buruzko datuetan ere. Hain zuzen, Nafarroako ahobizi rola hautatu dutenen % 99k ongi edo nahiko ongi hitz egiten du euskaraz. Belarripresten kasuan, aldiz, asko jaisten da ehuneko hori: erdiek baino gutxiagok hitz egiten dute ongi edo nahiko ongi euskaraz, eta hiru laurdenek ulertzen dute. Hortaz, eragina argia da: ahobiziek belarriprestek baino gaitasun handiagoa dute euskaraz ongi edo nahiko ongi hitz egiteko.

Eta horren arabera lotu dituzte askok rolak: euskaraz hitz egiteko gai direnak, ahobizi; zailtasun handiagoak dituztenak, belarriprest.

Nere ama hizkuntza euskara da. Esplikazio errazena nik erderaz hitz egiten ez dakidala da (jajaja) kostatzen zaidana erderaz egitea da, euskaraz bizi naiz

(33.elkarizketatua; Nafarroa, Ahobizi, 16-29 urte, 4. GSL)

Orain dela urte gutxi hasi naiz euskara ikasten, ez dut ohitura euskaraz hitz egiteko eta nahiago nuen belarriprest izan

(42.elkarizketatua; Nafarroa, Belarriprest, 30-44 urte, 1. GSL)

Beste batzuek, aldiz, hausnarketa sakonagoak egin dituzte euren ohiko jokabideen eta Euskaraldirako jartzen dituzten helburuen inguruan.

Nik uste dut hasieran horrela ulertu zela. Mezua zabaltzerakoan zabaldu zela euskaldun osoa baldin bazara izan behar duzula ahobizi eta ez baduzu ondo kontrolatzen hizkuntza belarriprest. Nik gehiago konpromezu kontua dela uste dut. Nik zalantzak izan nituen. Momentu batean konturatu nintzen, hausnartzen nola erabiltzen dudan nik hizkuntza, askotan belarriprest naizela. Konpromezu handia eskatzen du ahobizi izateak. Mantentzea elkarrizketa bat bi hizkuntzetan adibidez, horrek konpromezu asko eskatzen du eta neketsua da mantentzea elkarrizketa horiek. Orduan esan nuen, nire bizitzan normalean egiten dudana da belarriprest izatea. Norbaitek hitz egiten badit gaztelera, nahiz eta jakin nik ulertzen didala euskaraz, askotan ni pasatzen naiz zuzenean erdarara. Ahobizi izateak konpromezu horiek eskatzen ditu, elkarrizketa horiek mantentzea. Uste dut ulertze modu desberdina dela. Izan zaitzake ahobizi, nahiz eta ez kontrolatu ongi hizkuntza, mantentzen bazara momentu guztietan hizkuntza horretan, baina konpromezu maila oso altua da

(11.eztabaida taldea_Nafarroa, 45+, Ahobizi)

Baina ez da eragiten duen faktore bakarra: gaitasunarekin batera, parte-hartzailearen lehen hizkuntza zein den, horrek ere badauka eragina. Ahobizi rola hautatzeko joera handiagoa dute lehen hizkuntza euskara dutenek, eta gaztelania dute lehen hizkuntza belarripresten gehiengoak – Nafarroan % 71 dira –.

Dena den, hizkuntza batean edo bestean aritzeko erraztasunari erreparatuz gero, ahobizi edo belarriprest izatea kasu batzuetan borondatearekin edo hautuarekin lotzen dela hauteman daiteke: 1. gune soziolinguistikoa ahobizien ia erdiek erdaraz errazago hitz egiten dute, eta 3. gune soziolinguistikoa, aldiz, belarripresten % 38k euskara du lehen hizkuntza. Kasu hauetan, beraz, baliteke rola hartu nahi izan den hizkuntza-jokabidearekin lotu izana.

Datu horiei esker, beraz, antzeman daiteke zenbait kasutan hizkuntza-jokabideak ere eragina izan duela. Eta hala aitortzen dute batzuek; bereziki, belarriprestek: 2018an ahobizi izan zen % 20k belarriprest rola hartu du 2020an. Euskaraz hitz egiteko zein ulertzeko, gaitasun osoa dutenak dira, hots, belarriprest euskaldun osoak. Aurreko edizioko esperientzia ikusita, bigarren edizioan ez dira egon ahobizien rola eskatzen duen konpromisoa betetzeko prest, edo zailtasun handiak aurreikusi dituzte.

Ez nuen errealista ikusten ahobizi izatea, gaitasuna badut baino inguruan kontestua ez da euskalduna. Kontserbatorioan ikasten dut eta oso irakasle gutxirekin egin dezaket euskaraz, familiarekin bai eta lagunekin ez. Nahiago nuen beteko nuen rola hartu

(39.elkarizketatua; Nafarroa, Belarriprest, 16-29 urte, Iruña-Iruñerria)

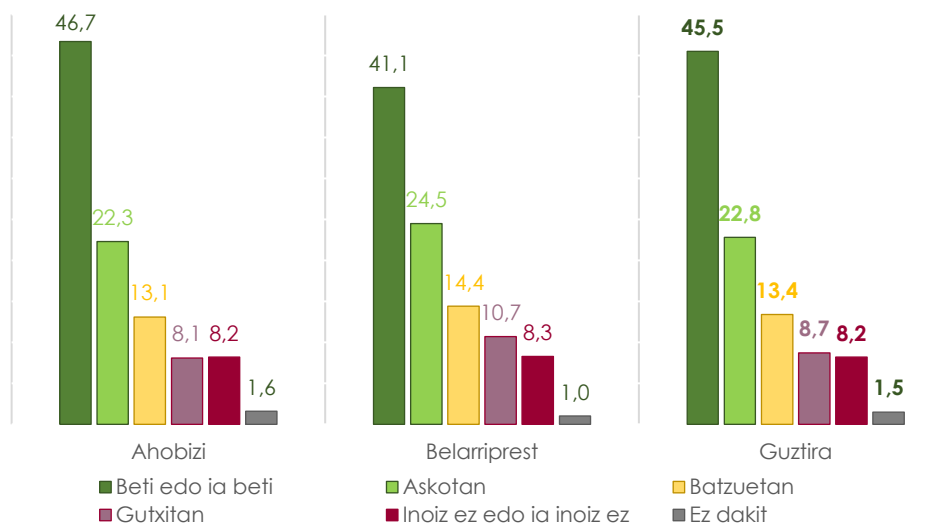
C) JARDUNA

1). Txaparen eragina ukaezina da, eta lotura zuzena du rolak zehaztutako konpromisoak betetzearekin eta euskara gehiago egin edota entzutearekin.

Hautatutako rola zein den adierazten du parte-hartzaileak soinean duen txapak, eta beraz, baita hartutako konpromisoak zeintzuk diren ere. 2020ko edizioan, parte-hartzaileen bi herenek baino gehiagok adierazi dute beti edo ia beti edo askotan jantzi dutela txapa; ahobiziek belarriprestek baino gehiago eraman dute soinean.

8. grafikoa

15 egunetan zenbatetan eraman duten txapa jarrita Nafarroako parte-hartzaileek (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

Ariketako parte-hartzaile gisa identifikatzeaz gain, txapak adierazten du norberaren rola eta hartutako konpromisoak zein diren. Horrek ahalbidetzen du, nolabait, konpromiso horiek bete ahal izatea besteekin izandako elkarrizketetan. Kasu honetan, txapa gehiago erabiltzeagatik agian, ahobiziek rolaren konpromisoen betetze-maila altuagoa aitortzen diote beren buruari – 7,37ko betetze-maila adierazi dute ahobiziek, eta 6,15koa, belarriprestek –. Ondorioz, hizkuntza-dinamika handiagoa sortu da haien artean: euskara gehiago egin eta entzun dute.

4. taula

Txapa zeramatenekin nagusiki euskara izan da erabilitako hizkuntza (%)

	Ahobizi	Belarriprest	Guztira
Euskaraldian zehar ahobizi txapa zutenei euskaraz egin diezu beti/ia beti edo askotan	94,7	57,5	86,3
Belarriprest txapa zutenei euskaraz egin diezu beti/ia beti edo askotan	86,0	54,3	78,9
Euskaraldiko 15 egunetan zehar, ahobizi txapa zutenek euskaraz egin dizute beti/ia beti edo askotan	87,5	60,0	81,3
Euskaraldiko 15 egunetan zehar, belarriprest txapa zutenek euskaraz egin dizute beti/ia beti edo askotan	43,2	40,2	42,5

Iturria: Siadeco, 2021.

Dena den, bi rolentzat, ahobizientzat zein belarriprestentzat, eragin potentea du txapak: besteek euskaraz egin zaitzaten balio du, ingurukoek, bereziki – hala adierazi du parte-hartzaileen ia hiru laurdenek –. Nafarroan, halaber, beste funtzio bat ere betetzen du: euskaldunak identifikatzeko beharra dagoela aipatu dute batzuek, eta bereziki Iruñerrian, komunitatea sortzearekin lotu dute txaparen erabilera.

Segun ze gunetan jendeak badu elkartzeko beharra eta nolabaiteko komunitatea edo sortu behar da

(8.eztabaida taldea_Nafarroa, 30-44, Ahobizi, Iruñerria)

Iruñan bertan norbait txaparekin ikusten baduzu esaten duzu “joe begira, ze ondo”, berdin du ahobizi edo belarriprest den. Nahiz eta ahobizi edo belarriprest izan, baduzu hurbiltasun pixka bat, konplizitatea. Eta barrerak kentzen dira, ez duzu beldur hori ea zer esango didaten euskaraz hitz egiteagatik. Tristea da horrela ibiltzea, baina oraindik beldurra edukitzea lehenengo hitza euskaraz egiteko edo zer erantzun izango duzun, horrek heldu egiten zaitu

(11.eztabaida taldea_Nafarroa, 45+, Ahobizi)

Inguru euskaldunagoetan bizi direnei dagokienez ere, bereziki hiriburura joaterakoan balio izan die.

Niri gertatzen zait herrian denek dakitela euskaraz dakidala, orduan dakitenek euskaraz hitz egiten dizute. Iruñan gertatu zitzaidan, ilusioa egin zidala, denda batera joan nintzela eta txapa nahiko ikusgarri nuen. Dendariak esan zidan “egun on. Zer nahi duzu?”, poz handia eman zidan. Orduan hasi ginen euskaraz. Txapak horretarako behintzat balio izan zidan

(11.eztabaida taldea_Nafarroa, 45+, Ahobizi)

2). Lehen hitza, gutxienez, euskaraz egin dute Euskaraldiko parte-hartzaileek, eta ahal izan dutenean, elkarrizketa osoa ere bai.

Hizkuntza-ohiturak aldatzea da Euskaraldiaren erronka, eta horretarako, zenbait jokabide hartzera gonbidatzen ditu norbanakoak. Horietatik, euskaraz ulertzen dutenekin euskaraz egiteko jokabidea da Euskaraldian zehar gehien zabaldu dena: ia erdiak hartzen zuen jokabide hori aurretik, eta ariketan zehar bi herenek baino gehiagok hartu dute. Lehen hitza euskaraz egiteko ohitura ere askok hartu dute. Rolak ezarritako jokabideei jarraituz, ahobiziak bereziki animatu dira elkarrizketa elebidunak izatera, baina belarriprestei, aldiz, kostatzen zaie euskaraz egin diezaieten eskatzea. Dena den, euskaraz ulertzen dutenekin euskaraz gehiago egin dute eta elkarrizketa elebidunetan ere, euskarari eutsi diote.

5. taula

Hizkuntza-jokabideak egoera ezberdinetan, Euskaraldiaren aurretik eta Euskaraldian zehar (Nafarroa) (%)

	Aurretik			Zehar		
	Ahobizi	Belarriprest	Guztira	Ahobizi	Belarriprest	Guztira
Euskaraz ulertzen dutenekin euskaraz egitea uneoro	53,5	29,7	48,1	71,3	42,5	64,9
Besteek euskaraz ulertzen ote duten ez dakidanean, lehen hitza euskaraz egitea	35,8	17,6	31,7	54,2	24,7	47,5
Elkarrizketa elebidunetan euskarari eustea	39,1	19,4	34,6	54,1	29,4	48,5
Orain arte erdaraz ziren elkarrizketan euskaraz edo ele bitan izatea	31,2	32,4	31,5	40,6	34,2	39,2
Euskaraz dakienari egin diezadan eskatu diot	32,6	45,8	35,5	37,1	45,8	39,0

Iturria: Siadeco, 2021.

Nafarroako parte-hartzaileentzat jokabide errazenak hiru dira: euskaraz dakienari euskaraz egitea, lehen hitza euskaraz egitea eta euskaraz dakienari euskaraz egiteko eskatzea. Lehen biek bat egiten dute gehien zabaldu diren jokabideen artean. Euskaraz dakienari euskaraz egiteko eskatzea, aldiz, kostatzen zaie. Dena den, zailena izan da lehen erdaraz ziren elkarrizketak euskaraz edo ele bitan izatea.

3). Ariguneen ariketa oso positiboa izan da, eta eragin mugatua izan du; Nafarroako errealitatera egokitu beharra dago.

Euskaraldiko parte-hartzaileek bakarkako ariketa egiteaz gain, hizkuntza-ohiturak modu kolektiboan aldatzeko aukera ere izan dute. Horretarako, mota guztietako entitateek ariguneak sortzeko aukera izan dute, eta bertan egin dute ariketa ahobizi eta belarriprestek.

Arigune kontzeptua, baina, zenbait ahobizi eta belarriprestengana iristea besterik ez da lortu: Nafarroako parte-hartzaileen % 16,4k parte hartu du arigune batean, eta horietatik, gehiengoak lantokian egin du. Ariketa egin duten batzuek nabaritu dute eragina, Euskaraldian zehar hizkuntza-ohiturak aldatzea lortu dute, eta parekatuta dago ohitura berriak mantendu dituztenen ehunekoa (% 24,1) eta ariketaren ondoren aurreko ohituretara itzuli direnena (% 23,5). Hain zuzen, ariguneen ariketak aldaketa iraunkorragoa eragin du Nafarroan EAEn baino

Lehenago ere euskaraz aritzeagatik, eraginik jasan ez dutenen ehunekoa (% 33,7) esanguratsua da, baita ere.

6. taula

Nafarroako parte-hartzaileek ariguneetan parte hartzea (%)

		Ahobizi	Belarriprest	Guztira
Ariguneren batean parte hartu al duzu?	Bai	18,9	7,8	16,4
	Ez	71,8	84,8	74,7
	Ez dakit	9,3	7,4	8,9
	Guztira	100,0	100,0	100,0
ARIGUNEETAN PARTE HARTU DUTENAK BAKARRIK				
Lantokian		59,8	44,4	58,2
Kultur elkarteetan		12,4	33,2	14,6
Kirol elkarteetan		8,9	12,4	9,3
Guraso elkarteetan		5,5	0,0	4,9
Zer nolako esperientzia izan da?	Bakarka baino erosoago aritu naiz	18,5	27,4	19,4
	Bakarka bezain eroso aritu naiz taldean ere	43,9	23,6	41,7
	Bakarka erosoago aritu naiz taldean baino	0,0	9,3	1,0
	Ez naiz eroso aritu ez bakarka, ezta taldean ere	0,0	3,8	,4
	Beti bezain eroso sentitu naiz. Ez da ezer aldatu	33,3	21,4	32,0
	Ez dakit	4,3	14,5	5,4
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Taldearen hitz egiteko ohiturak aldatzea lortu duzue?	Bai, badirudi betirako aldatu ditugula	23,8	26,9	24,1
	Bai, baina Euskaraldian zehar besterik ez ziren aldatu	24,4	16,1	23,5
	Ez, nahiz eta saiatu ginen	5,3	33,6	8,3
	Ez, ez ginen ezta saiatu ere egin	1,4	0,0	1,3
	Ez, lehenago ere beti euskaraz aritzen ginen	36,0	14,3	33,7
	Ez dakit	9,1	9,2	9,1
	Guztira	100,0	100,0	100,0

Iturria: Siadeco, 2021.

Parte-hartzaileen artean, aldiz, gehiago izan dira Euskaraldian zehar hainbat entitatetan ariguneak ikusi dituztenak: ia herenak ikusi ditu ariguneak saltokietan, erakunde publikoetan... Bi herenek euskara gehiago egin dute edo egin diete horietan, beraz, zenbait tokitan aurrerapausoa ekarri dute; zertxobait handiagoa izan da Nafarroan.

7. taula

Beste ariguneei buruz (%)

		Ahobizi	Belarriprest	Guztira
Saltokietan banketxeetan, erakunde publikoetan...ariguneak ikusi dituzu?	Bai	29,8	25,8	28,9
	Ez	49,7	55,7	51,1
	Ez dakit	20,4	18,5	20,0
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Arigune horietan, euskaraz gehiago egin duzu edo egin dizute Euskaraldian zehar?	Askoz ere gehiago	20,3	11,4	18,5
	Oro har, gehiago	43,2	51,4	44,8
	Berdin	30,3	31,3	30,5
	Oro har, gutxiago	0,0	0,0	0,0
	Ez dakit	6,2	5,9	6,1
	Guztira	100,0	100,0	100,0

Iturria: Siadeco, 2021.

Ariguneei buruz arikeria dagokionez, Nafarroan badago joera bat dioena planteamendu hori ez dela egokia Nafarroako errealitaterako. Indarra ahobizi eta belarriprest roletan sakontzen jarri behar dela, eta aurreragorako utzi ariguneena.

Ariguneena oso zentratua dago euskararen erabilera handiagoa den lurraldeetarako, Euskal Autonomi Erkidegoa. Ez da kontuan hartu herri eta hiri ezberdinen euskalduntze erritmoa. Nafarroan atzetik goaz, errua bezela sentitzen da. Nafarroan oraindik ez da herritarrek ahobizi eta belarriprest roletan sartzea lortu, indarra hor jarri behar da. Ariguneena hemen aurrerago egin beharreko zerbait dela uste dut. Euskaraldia gune ezberdinetako errealitatera egokitu beharko litzatekeela uste dut (39.elkarizketatua; Nafarroa, Belarriprest, 16-29 urte, Iruña-Iruñerria)

Tafallan hasieran pentsatzen genuen arigune batzuk izango genituela, adibidez estanko bat. Baina goizean zegoen euskaldun bat eta arratsaldean erdaldun bat. Beraz, ezin duzu jarri txartela edo marka. Orduan oso zaila da errealitate honetan gauzak egitea

(11.eztabaida taldea_Nafarroa, 45+, Ahobizi).

Interesgarria iruditu zitzaidan ariguneak sortzea, oso garrantzitsua da hizkuntzaren alde. Gizarteak bere indarra du eta gune hauek identifikatzeak indarra ematen dio

(37.elkarizketatua; Nafarroa, Ahobizi, 45 urtetik gorakoak, 3. GSL)

D) ERAGINA

1). **Euskaraldiak hizkuntza-ohitura batzuk, behintzat, aldatu ditu; ariketan zehar euskararen erabilerak gora egiten du, behera ondoren, baina hondar bat, gutxienez, geratu da.**

2020ko Euskaraldiko parte-hartzaile gehienek nolabaiteko aldaketa sumatu dute: hizkuntza-ohitura batzuk, behintzat, aldatu dituzte. Nafarroako 2. eta 3. gune soziolinguistikoetan eman da aldaketarik handiena. Dena den, rolaren arabera aldeak daude: ahobiziek ohiturak gehiago aldatu dituzte 2. gunean, eta belarriprestek, aldiz, 3.ean.

8. taula

Aurtengo Euskaraldiari esker hizkuntza-ohiturak aldatu dituzten edo ez (GUNE SOZIOLOGIA) (%)

	<%20			%20-%49			%50-%79			>=%80		
	Ahobizi	Belarriprest	Guztira	Ahobizi	Belarriprest	Guztira	Ahobizi	Belarriprest	Guztira	Ahobizi	Belarriprest	Guztira
Argi eta garbi	5,9	5,6	5,8	7,1	5,0	6,7	3,8	0,0	3,1	5,4	0,0	5,0
Oro har, bai	19,3	11,4	17,1	19,1	24,6	20,2	21,5	17,1	20,8	17,7	9,0	17,1
Batzuk bai; beste batzuk, aldiz, ez	48,6	50,3	49,1	58,2	39,4	54,6	41,7	58,5	44,6	43,2	35,0	42,6
Oro har, ez	22,9	27,9	24,3	15,6	29,4	18,2	25,5	14,5	23,6	23,4	47,2	25,1
Inolaz ere	1,2	2,8	1,7	0,0	0,0	0,0	3,0	2,8	3,0	8,9	8,8	8,9
Ez dakit	2,0	2,0	2,0	0,0	1,6	0,3	4,5	7,0	4,9	1,3	0,0	1,2
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Siadeco, 2021

Hala ere, parte-hartzaile askorentzat 2018ko edizioak eragin handiagoa izan omen zuen, bigarren edizioak baino: "txip" aldaketa bat ekarri zuen lehen edizioak batzuen ustez.

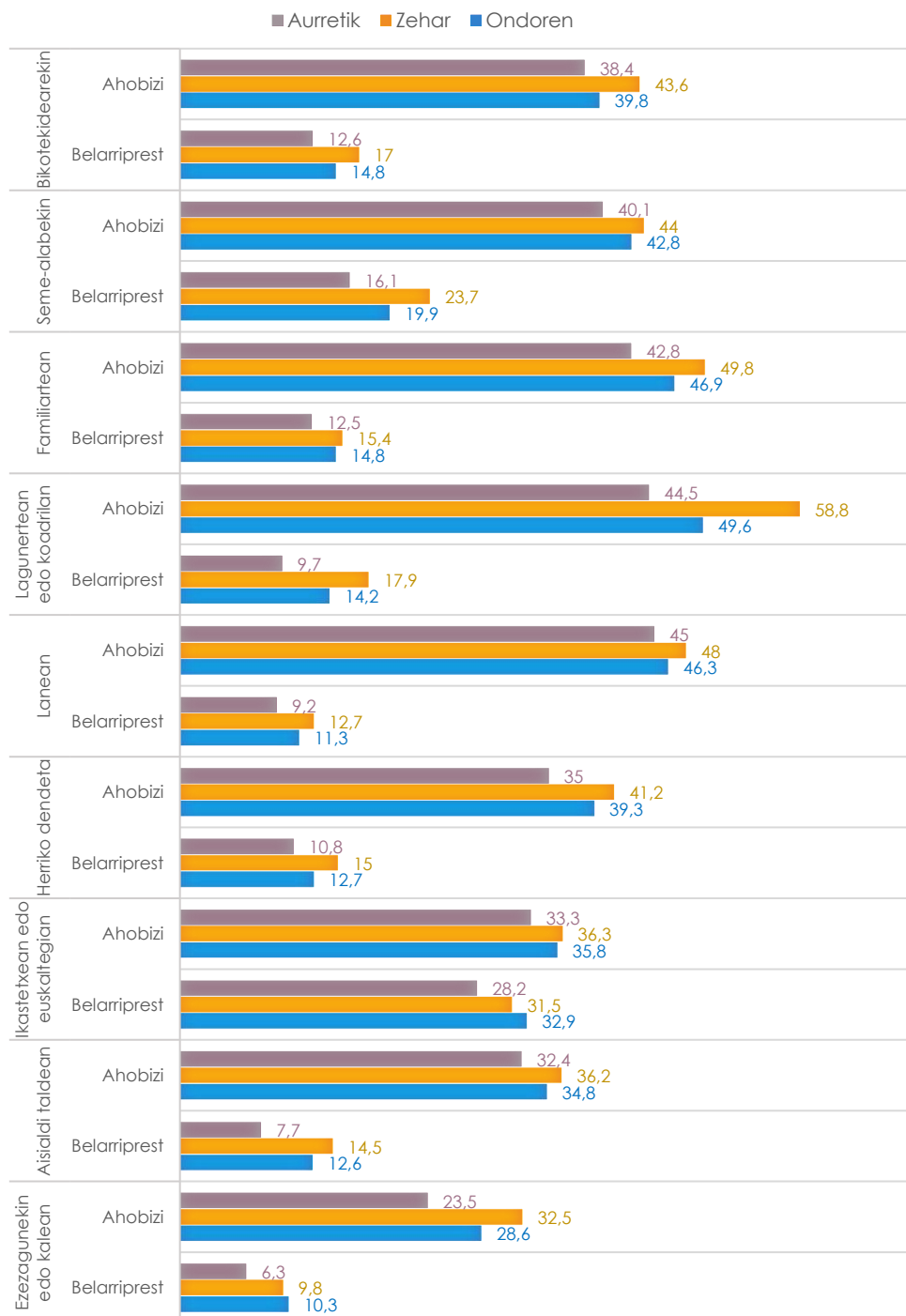
Nik euskaraz egiten jarraitzen dut ahal dudanean. Besteengan gehiago nabaritu nuen lehen Euskaraldian orain baino

(38.elkarizketatua; Nafarroa, Ahobizi, 45 urtetik gorakoak, 4. GSL)

Ariketaren aurretik, zehar eta ondorengo euskararen erabilerari erreparatuz gero, argia da joera: Euskaraldian zehar euskararen erabilerak gora egiten du, eta ondoren, aldiz, behera, baina hondar bat, gutxienez, geratzen da. Hondar hori ezezagunekin eta kalean antzeman da gehien: Nafarroako parte-hartzaileek haiekin egiten zuten euskaraz gutxien Euskaraldiaren aurretik; ariketak, ordea, dena edo gehiena euskaraz egitera bultzatu ditu parte-hartzaile asko, izan ahobizi edo belarriprest, eta ohitura horiek mantendu egin dira ondorenean ere.

9. grafikoa

Euskaraldiaren aurretik, Euskaraldian zehar eta ondoren dena edo gehiena euskaraz egin dutenak egoeraren eta rolaren arabera (%)

Iturria: Siadeco, 2021

Kaleko eremuan – ezezagunekin, dendetan... - eman da aurrerapausorik handiena eta egonkorrena beraz, nahiz eta bi roletzat bertan izan den zailena rolen konpromisoak betetzea. Dena den, lehen pausoa ematea lortu da, eta tinkoago eutsi zaio.

Zein egoeratan bete duten rola errazen, Nafarroako parte-hartzaileentzat errazagoa izan da seme-alabekin – ahobizientzat errazago – zein ikaskideekin – belarriprestentzat errazago – betetzea konpromisoak. Ahobizien kasuan, erraztasunak berdin balio izan die atzera egiteko: askorentzat zaila izan baita gertukoekin aldaketari eustea. Belarripresten kasuan, aldiz, egonkortasun gehiago ekarri die: ikastetxeko edo euskaltegiko kideekin Euskaraldiaren ondoren ariketan zehar baino gehiago egin dute euskaraz.

E) BALORAZIOA

1). Urteroko ariketa izatea nahi dute parte-hartzaileek, hamabost egunekoa.

Nafarroako bost parte-hartzailetik lauk ez du zalantzarik: hurrengo edizioetan parte hartzeko prest dago. Etorkizuna, beraz, ziurtatuta du Euskaraldiak. Hurrengo edizio batean parte hartzeko asmoa adierazi dute parte-hartzaile gehienek.

Batzuek, ordea, aldaketa batzuk egingo lituzkete: bi urtean behingoa izan beharrean, parte-hartzaileen bi herenek nahiago izango lukete urterokoa izango balitz (% 67,4). Iraupenari dagokionez, gehiengoarentzat hamabost egunekoa egokia da.

Maiztasunaren eta iraupenaren ingurukoak bakarrik ez, beste aldaketa batzuk ere proposatu dituzte: Euskaraldiarekin lotutako ekintza gehiago, babes ofizial handiagoa edo ariketa udaberrian egitea, besteak beste. Batzuek uste dute Euskaraldia zurrunezia dela, eta mesede egingo liokeela malguagoa izateak.

Ekintza batzuk gehiago behar dira. Gauza itxi batzuk egon dira, baina jendea euskararen inguruan batzeko gauza irekiak behar dira. Babes ofiziala behar da, enpresa pribatuen babesa, kolektiboak...

(8.eztabaida taldea_Nafarroa, 30-44, Ahobizi, Iruñerria)

Udaberri aldera izatea. Ekintza gehiago egiten dira, kalera gehiago ateratzen gara, dantza, festak eta horrelako gauzak. Segun ze berokirekin ezin duzu txapa eraman. Berokirik gabeko tenporada batean. Hemen inguruan izan genuen komentario orokor bat da

(11.eztabaida taldea_Nafarroa, 45+, Ahobizi)

Ez nituzke hainbeste arau jarriko, ez nuke hain rol limitatua jarriko. Nire ustez zerbait egingo nuke konexio moduan. Euskaraz badakienak euskaraz hitz egiteko aukera izan dezan eta euskalduna denak ere euskaraz bestea entzun dezan. Modu horretan egingo nuke, ikusiz badugula aukera hori eta aprobetxatu dezagun, baina gaizki pasatu gabe edo gaizki sentitu gabe euskaraz ezin duzulako edo ez dakizulako edo erantzun behar dizulako. Modu malguagoa erabili beharko genuke. Euskaraz hitz egitea, baina gozatzea. Esperientzia polit baten bitartez euskara bultzatzea

(8.eztabaida taldea_Nafarroa, 30-44, Ahobizi, Iruñerria)

2). COVID-19ak Euskaraldiaren giroan eragin du bereziki parte-hartzaileen iritziz.

COVID-19aren pandemia bete-betean egin zen Euskaraldiaren bigarren edizioa. Ariketa sozialean izan duen eragina begien bistakoa da, eta hala berretsi dute parte-hartzaileek ere. Haien ustez, giroan eragin du gehien:

9. taula

COVID-19 pandemiak izan duen eragina Nafarroan (%)

	Ahobizi	Belarriprest	Guztira	
Txapak kalean ikustean	Asko	28,4	35,2	29,9
	Nahikoa	29,0	26,6	28,4
	Gutxi	21,5	18,9	20,9
	Batere ez	12,6	8,6	11,7
	Ez dakit	8,6	10,8	9,1
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Giroan	Asko	46,2	40,1	44,8
	Nahikoa	34,6	28,2	33,2
	Gutxi	10,9	15,0	11,8
	Batere ez	2,9	4,5	3,3
	Ez dakit	5,4	12,2	6,9
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Antolaketan	Asko	28,5	30,6	29,0
	Nahikoa	30,4	28,3	29,9
	Gutxi	17,7	14,7	17,0
	Batere ez	2,4	4,2	2,8
	Ez dakit	21,0	22,3	21,3
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Izen emateetan	Asko	18,0	17,7	17,9
	Nahikoa	26,4	29,0	27,0
	Gutxi	30,2	27,2	29,6
	Batere ez	10,9	8,9	10,4
	Ez dakit	14,5	17,2	15,1
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Mezua zabaltzerakoan	Asko	18,4	22,3	19,3
	Nahikoa	29,0	35,9	30,6
	Gutxi	30,8	24,7	29,4
	Batere ez	11,5	6,8	10,5
	Ez dakit	10,2	10,3	10,3
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Rolak betetzerakoan	Asko	22,0	25,4	22,8
	Nahikoa	33,3	28,4	32,2
	Gutxi	26,0	18,5	24,3
	Batere ez	9,6	7,1	9,1
	Ez dakit	9,0	20,7	11,7
	Guztira	100,0	100,0	100,0
Parte hartzeko aukeretan	Asko	28,2	29,1	28,4
	Nahikoa	31,4	25,7	30,2
	Gutxi	22,8	20,8	22,3
	Batere ez	7,9	6,0	7,5
	Ez dakit	9,7	18,5	11,7
	Guztira	100,0	100,0	100,0

Iturria: Siadeco, 2021.

COVID-19 pandemiak eta osasun egoeraren ondoriozko neurri murriztaileek asko eragin dute Euskaraldiko parte-hartzaileen sozializazio-mailan. Hala ere, zenbaitek nahiko argi ikusten dute dena ezin zaiola pandemiari egotzi, eta bestela ere, lehen edizioarekiko beheraldi bat antzeman dela 2020ko edizioan.

Lehenengoak ilusioa sortu zuen, ongi hedatu zen eta oso ongi antolatu zela uste dut. Azkenengo honetan nik uste saiatu egin ginela baina erdi konfinamenduan geunden, garai horretan igotzen ari ziren kutsatzeak, jendea ezin zen elkartu, elkarrekin itxita, tabernak itxita, ariguneak ezin ziren eratu apenas... ala moduz gertatu zen

(11.eztabaida taldea_Nafarroa, 45+, Ahobizi)

Aipatuko nuke lehenengoan gauza guztiak bezala lehenengo aldiz direnean eta nobedadea denean sortzen duen irrika hori

(11.eztabaida taldea_Nafarroa, 45+, Ahobizi).

3.2. ENTITATEEN AZTERKETA

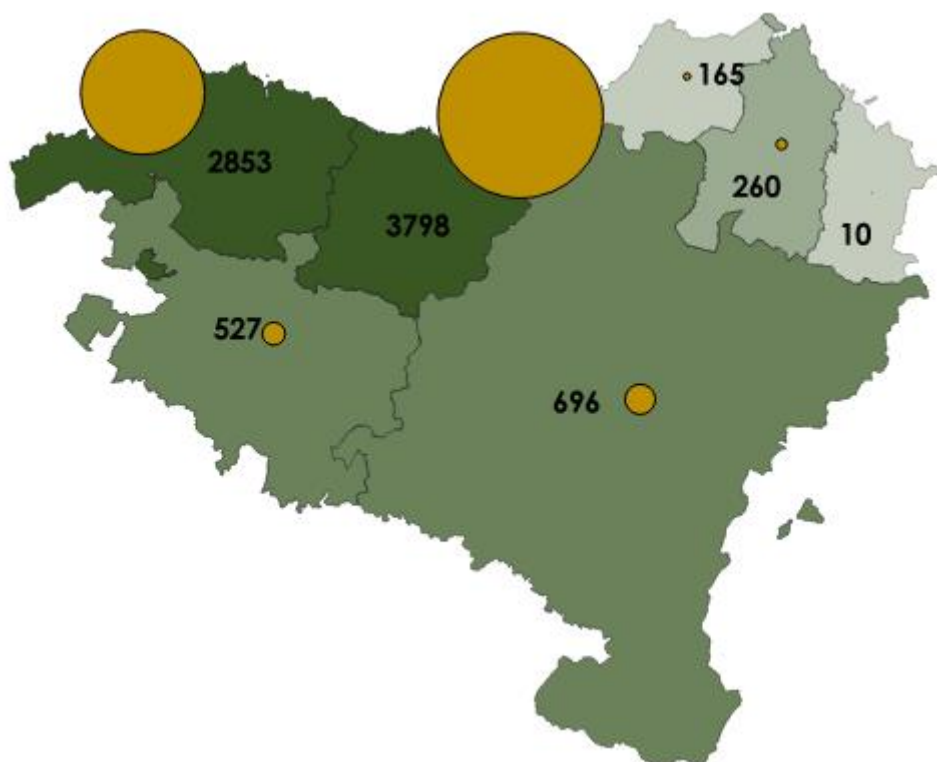
A) PARTE-HARTZEA.

1). **696 egoitzek eman dute izena Nafarroan eta 1.974 arigune sortu dituzte.**

Euskal Herri osoan, denera, 8.309 egoitzek eman dute izena; horietatik 690 Nafarroan (% 8,4). Nafarroako egoitzen herena Iruñerrian dago kokatuta (% 31), eta beste laurden bat Baztan-Bidasoa eskualdean (%25,3).

2 .mapa

Euskaraldian izena eman duten egoitzen kopurua lurraldeka

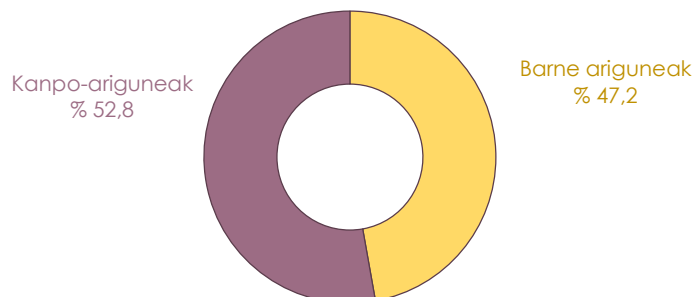

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Egoitza horiek ariguneak sortu dituzte ariketa modu kolektiboan egiteko; hain zuzen, 24.363 arigune sortu dira Euskal Herri osoan: 12.288 kanpo-arigune (% 50,4) eta 12.075 barne-arigune (% 49,6). Horietatik, 1.974 arigune sortu dituzte Nafarroako egoitzek –1.043 kanpo-arigune (% 52,8) eta 931 barne-arigune (% 47,2) –. Euskaraldian sortutako ariguneeen % 8,1 sortu dira Nafarroan.

10. grafikoa

Euskaraldian izena eman duten Nafarroako entitateek sortutako ariguneak, motaren arabera (%)

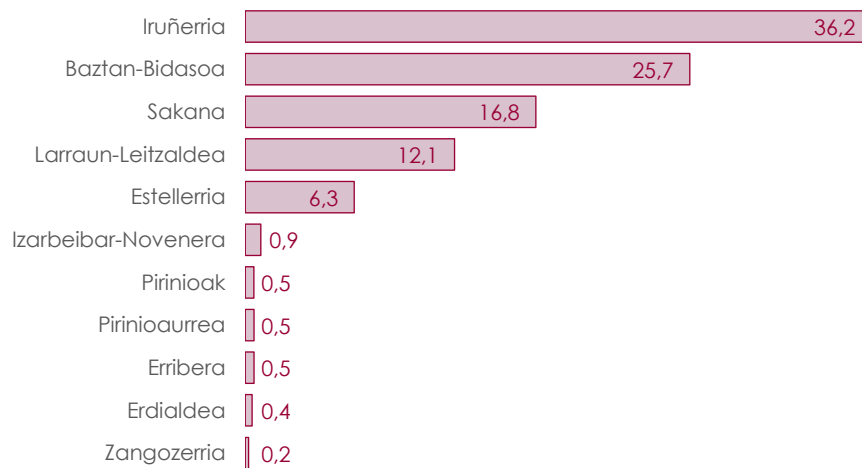

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

Sortutako ariguneen banaketak bat egiten du egoitzen banaketarekin; beraz, Iruñerrian sortu da arigune gehien (% 36,2), eta jarraian dago Baztan-Bidasoa (% 25,7).

11. grafikoa

Euskaraldian izena eman duten Nafarroako entitateek sortutako ariguneak eskualdearen arabera (%)

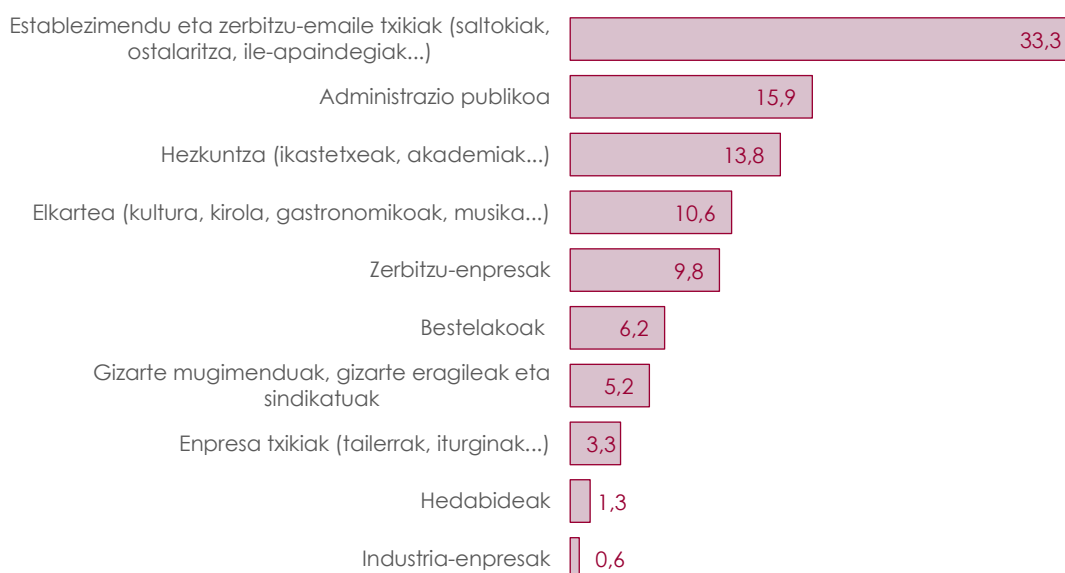
Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

2). **Administrazio publikoaren eta hezkuntza arloko eragileen pisu esanguratsua, Nafarroako errealitatearen isla.**

Oro har, establezimendu eta zerbitzu-emaile txikiak nagusitu dira 2020ko Euskaraldian izena eman duten entitateen artean; Nafarroan egoitza guztien % 33,3 mota honetakoak dira. Bereziki nabarmendu dira herri euskaldunenetan eta hiriburuan zein haren inguruan – Iruñaren pisuagatik, seguraski –. Dena den, Nafarroaren kasuan nabarmentzekoa da administrazio publikoak eta hezkuntzako eragileek duten pisua, seguraski, Nafarroako euskararen erabileraren errealitatearen isla: inguru euskaldunenetan nabarmentzen dira biak; eta hezkuntza arlokoak baita inguru erdaldunenetan ere.

12. grafikoa

Euskaraldian izena eman duten Nafarroako entitateen egoitzak, entitate-motaren arabera (%)

Iturria: Euskaraldia, 2020. Siadecok landua.

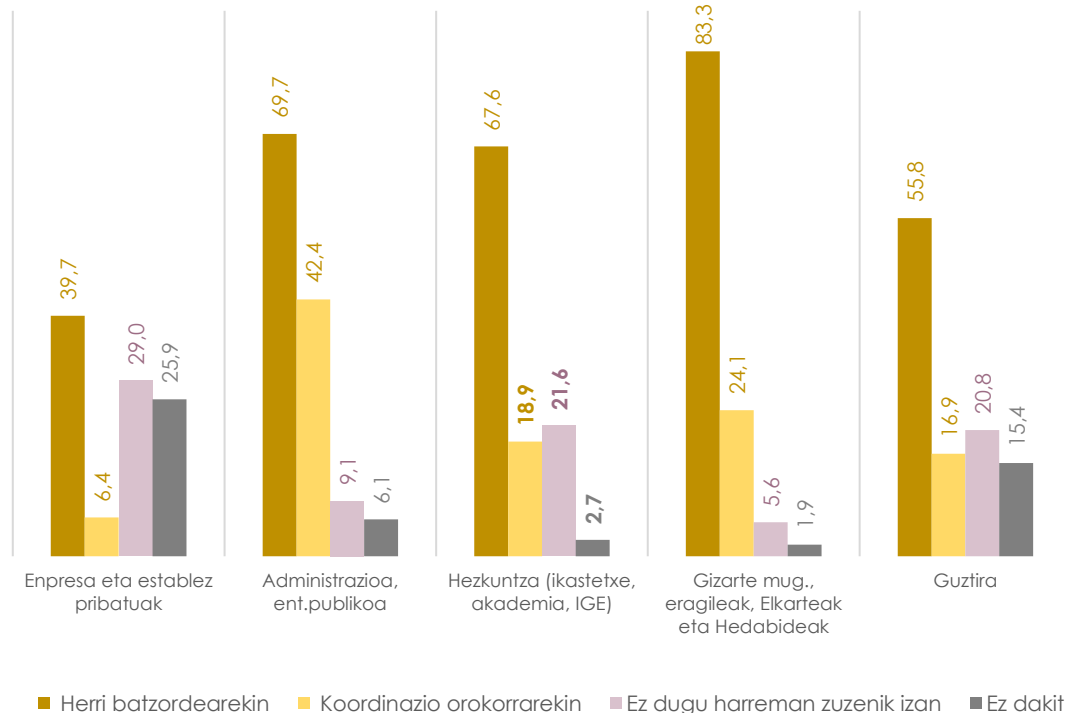
3). **Herri-batzordeen irismen-maila altua izan da, izena eman duten entitate gehienek izan baitute harremana tokian tokiko herri-batzordearekin.**

Herri-batzordeen lana garrantzi handikoa da Euskalaldiaren antolaketan, eta agerian geratu da entitateen parte-hartzea sustatzerakoan ere. Tokian tokiko taldeen irismen-maila altua izan da, 2020ko Euskalaldian izena eman dutenen Nafarroako entitateen erdiek izan dute harremana haiekin. Bereziki entitate txikiekin – elkarteak eta gizarte eragileak, establezimendu eta enpresa txikiak, etab. – izan dute harremanik estuena.

Entitate handien parte-hartzea lortzeko, ordea, funtsezkoa izan da koordinazio orokorraren lana — administrazioa eta erakunde publikoak, kasu—.

13. grafikoa

Antolakuntzarekin izandako harremana (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

Kanpoko bultzada ez ezik, barnekoa ere ezinbestekoa izan da Euskalaldian parte hartzeko: egoitzen herenak adierazi du zuzendaritza edo jabearena izan dela ariketan izena emateko inizatiba; beste heren batek, aldiz, aipatu du guztiona izan dela, maila berean. Nabarmentzekoa da entitateetako euskara batzordeen lana bereziki garrantzitsua izan dela euskaldunen ehuneko 20 eta 49 bitartekoa den lekuetan. Aldiz, zuzendaritzarena edo jabearena izan da hezkuntzak eta administrazio publikoak pisu handia izan dutenetan.

10. taula

Euskaraldian parte hartzeko inizatiba norena izan den (gune soziolinguistikoa) (%)

	1. gune SL	2. gune SL	3. gune SL	4. gune SL
Zuzendaritza taldearena, zuzendariarena edo jabearena	32,5	15,7	23,2	38,8
Elkarteko bazkide boluntarioena	9,0	10,6	5,9	7,2
Entitateko edo establezimenduko langileena	13,9	13,6	34,4	15,1
Guztiona, maila berean	32,7	19,0	30,1	31,8
Entitateko euskara batzorde edo taldearena	5,9	19,1	3,5	7,2
Beste bat	6,0	22,1	2,8	0,0
Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Siadeco, 2021.

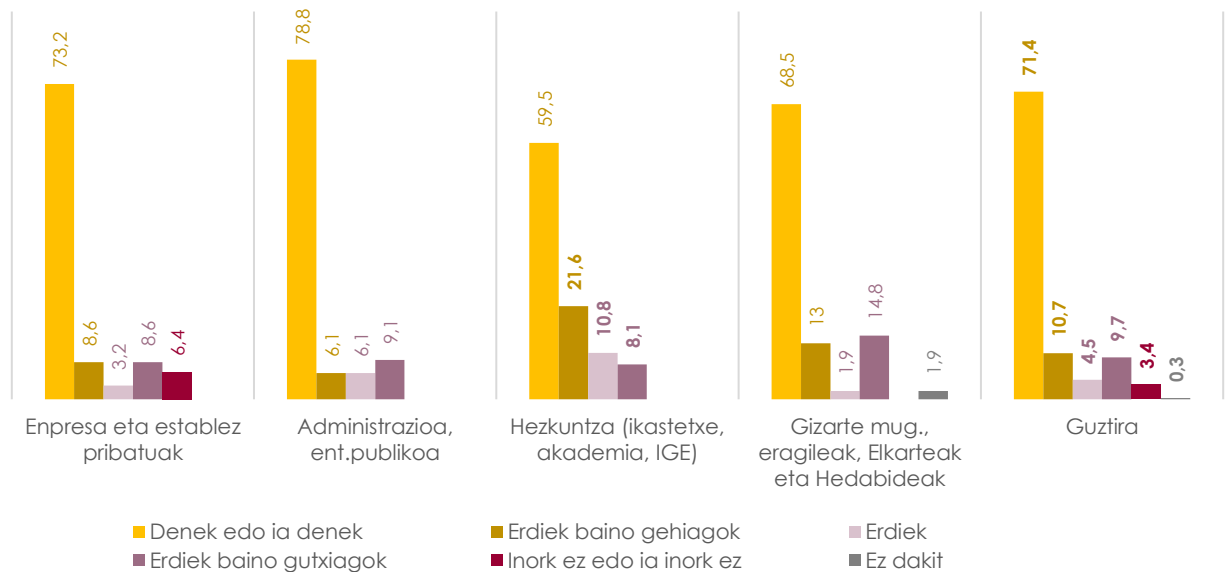
Horrez gain, denek ala denek azpimarratu duten zerbait da hedabideetan Euskaraldiak izan duen oihartzuna handia eta lagungarria izan dela.

4). Ariguneetan entitateetako kide gehienek parte hartu dute, baina batzuek ez dute norbanako gisa izenik eman.

Euskaraldian izena eman duten Nafarroako entitateen egoitza gehienetan ariguneak sortzeko moduan daude, gutxieneko baldintza betetzen baitute: gehien-gehienetan kideen erdiek, gutxienez, euskaraz hitz egiten dakite. Areago, hamarretik zazpitan denek dakite euskaraz. Bereziki nabarmentzekoa da administrazio publikoan zein establezimendu eta zerbitzu txikietan gehiengo gaita dela euskaraz hitz egiteko.

14. grafikoa

Egoitza edo establezimenduetako kideetako zenbatak dakiten euskaraz (%)

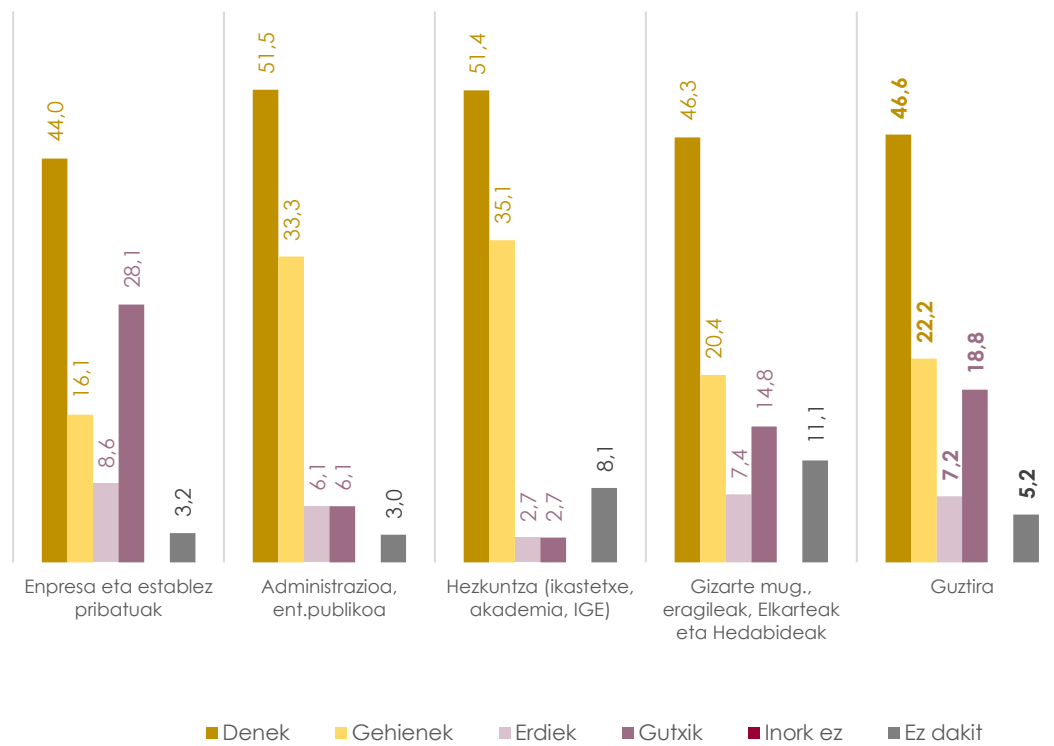

Iturria: Siadeco, 2021.

Horrek ahalbidetu du kide guztiek edo gehienek aukera izatea ariketa sozialean parte hartzeko. Hain zuzen, hamar egoitza edo establezimendutatik ia zazpitan hala izan da —% 46,6tan denek hartu dute parte—.

15. grafikoa

Zenbat kidek parte hartu duten ariketan Nafarroan (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

Ahobizi edo belarriprest moduan, ordea, gutxiagok eman dute izena: egoitzetako ordezkariak diote hamarretik sei egoitzatan denek edo ia denek eman dutela izena. Kontran, % 6tan erdiek baino gutxiagok edo inork ez du izenik eman – bereziki, administrazio publikoan –.

Hainbat arrazoi tarteko, batzuek onartu dute arigune modura izena eman izatea, baina ariguneko partaideek norbanako gisa izenik ez ematea.

Ez, ez nuen izena eman ahobizi edo belarriprest moduan

(Nafarroa/Zerbitzuak/3.gune soziolinguistikoa)

B) ARIGUNEAK SORTZEA.

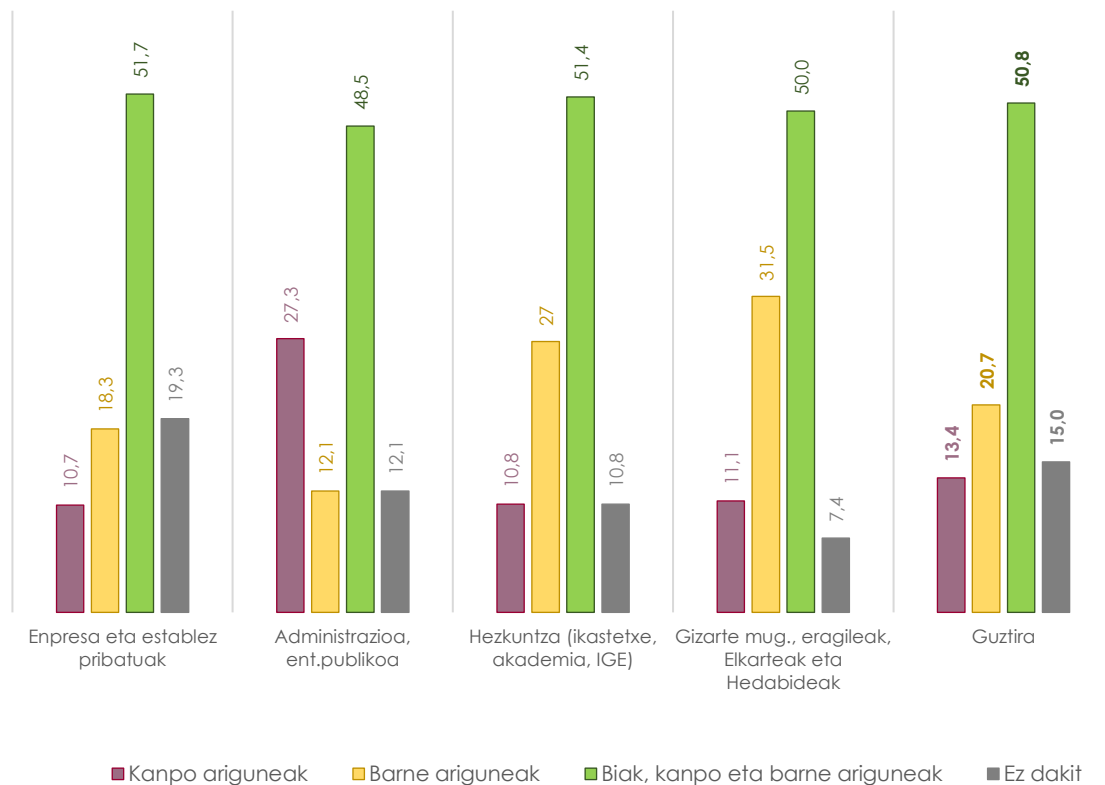
1). Entitatearen jarduna inguru bako erabakigarriagoa izan da, sortutako arigune-motari dagokionez.

Entitate-moten pisuan alde txikiak izan dira inguruaren arabera; entitateek sortutako arigune-motetan, aldiz, erabakigarriagoa izan da entitatearen jarduna. Kanpo- edo barne-ariguneak sortzean gehiago eragin du entitatearen izaerak.

Hala, Nafarroan barne-ariguneak hezkuntzan edo elkarteetan sortu dira, batez ere; kanpo-ariguneak, aldiz, administrazio publikoan. Zer arigune-mota sortu duten ez dakiteneen pisua ere altua da zerbitzuetan; herri-batzordeek bultzatuta izena eman izana egon daiteke horren atzean. Bi arigune-motak sortu dituzteneen pisua antzekoa da jarduera guztietan.

16. grafikoa

Sortutako arigune-motaren araberako banaketa (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

Arigune-motak sortzerakoan, hiru joera nabarmen antzematen dira, inguru eta entitatearen jarduna kontuan hartzen bada:

- *Barne-ariguneak bakarrik sortzeko joeran inguru erdalduneko gizarte eragileak nabarmentzen dira.* Entitate nahiko handiak dira, eta herri izaera dela-eta, batzordeekin harremana izan dute. Ezagutza aldetik muga handiak dituzte, eta gaztelaniaz egin ohi dute.
- *Kanpo-ariguneak bakarrik sortzeko joeran inguru erdalduneko administrazio publikoa nabarmentzen da.* Entitate nahiko handiak dira, koordinazio orokorarekin harremana izan dutenak. Kanpo-harremanetan erabilera areagotu nahi izan dute, entitate barnean ezagutza aldetik muga handiak dituzte eta gaztelania erabiltzen dute nagusiki. Baina, nolabait, herritarrei euskaraz egin diezaieten eskatu nahi izan dute —edo euskararen aldeko jarrera bat adierazi, gutxienez—.
- *Bi arigune-motak sortzeko joera handiena hezkuntzako egoitza ertain-txikiek izan dute.* Oro har, koordinazio orokorarekin izan dute harremana. Gehienek euskaraz dakite, gehiena euskaraz egiten dute eta, hortaz, euskararen aldeko konpromisoa adierazteak pisu handiagoa eduki du haientzat, erabileran eragin esanguratsu bat bilatzeak baino gehiago.

2). Kanpo-arigunea sortzea errazagoa iruditu zaie; barne-ariguneak lanketa sakonagoa behar izan du.

Batzuei errazagoa iruditu zaie kanpo-ariguneak sortzea; espazio fisikoarekin lotu dute, eta horrek ikusgarritasun handiagoa eman die. Barne-arigunea sortu duten entitateetan hausnarketa eta kontzientziazte-lan handiagoa egin dutela antzematen da. Zailagoa izan da ariketa ulertzea, ahalegin handiagoa eskatu du, eta, gainera, ikusgarritasun txikiagoa lortu dute barne-ariguneek.

Kanpo-ariguneen kasuan, ikusgarritasunaren aldetik, badu garrantzia. Udaletan ere ikusarazi nahi diogu jendeari zerbitzuetan badela jende euskalduna. Nik uste dut horretarako baliagarriak direla. Barne-ariguneak baliagarriak dira gure buruei pixka bat eragiteko. Ez da erraza sortzea, askotan sortzen ditugun egituretan euskaldunak edo belarriprestak bertan izatea zaila delako, baina uste dut badutela erabilgarritasuna. Nire ustez, kanpora begirako horiek eraginkortasun gehiago dute

(Nafarroa_Administrazioa eta hezkuntza)

Kanpo-arigunea nahiko erraz ulertu da, orain arte emandako zerbitzuarekin landu delako, baina barne-arigunea publikoki ez da hainbeste saldu. Entitate askotan, iruditzen zait ez dela hainbeste landu, eta landu den tokietan, ez zaie aitortza berdina eman. Eta batzuek lanketa sakona egin dute

(Nafarroa_Administrazioa eta hezkuntza)

Porque el cliente en seguida relacionaba el espacio (la caja) con la campaña y por lo tanto quien quería se comunicaba en euskera

(Nafarroa_Zerbitzu-enpresak)

Ez dut argi zer diren barne eta kanpo-ariguneak. Hala ere, gaztetxeko kideen artean euskaraz egiteko ohitura dugu

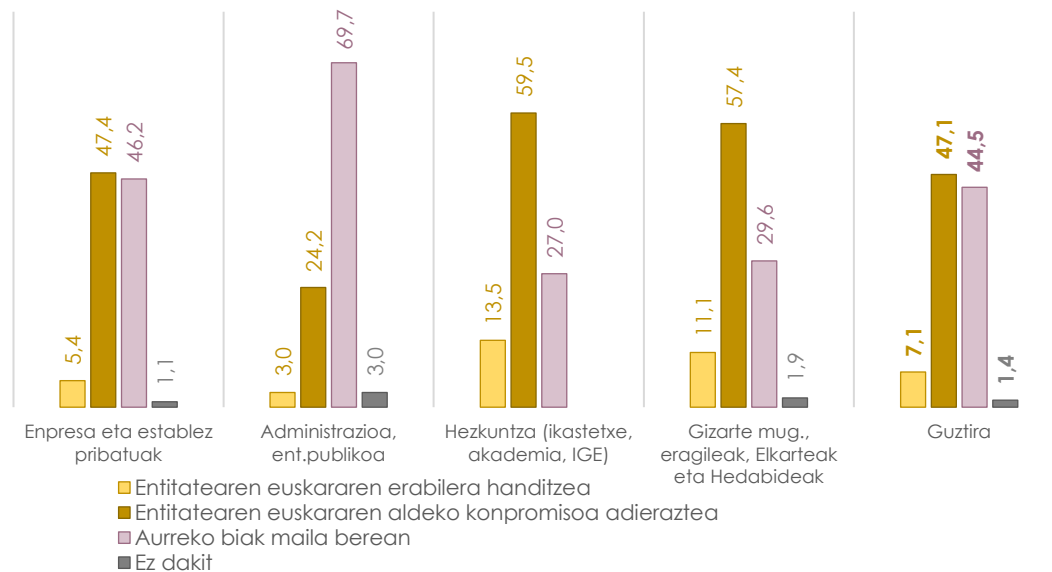
(Nafarroa_Gizarte mugimenduak)

3). Euskararen aldeko konpromisoa adierazteak pisu handia izan du ariguneak sortzeko arrazoien artean, erabilera handitzeak baino gehiago.

Euskaraldian parte hartzeko garrantzi handiena izan duten arrazoiei dagokionez, Nafarroan euskararen aldeko konpromisoa adierazteak du pisu handiena. Entitate-motaren arabera, baina, aldeak daude: gizarte mugimendu eta eragileentzat eta hezkuntzako eragileentzat euskararen aldeko konpromisoa adierazteak du pisu handiena, eta administrazio publikoetan konpromisoa adierazteak eta erabilera handitzeak, biek garrantzia handia dute maila berean.

17. grafikoa

Euskaraldian parte hartzeko arrazoiak (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

Era berean, euskararen erabilera handitzeko arrazoiak pisu handiagoa du 2.gune soziolinguistikoa gainerakoetan baino. Euskararekiko konpromisoa adierazteak, aldiz, 3.gune soziolinguistikoa.

Euskara bultzatzea izan da parte hartzeko motibazioa

(Nafarroa/Zerbitzuak/1.gune soziolinguistikoa)

Egunerokoan euskara da nagusi ikastolan. Beraz, Euskaraldian parte hartzea aldekotasun ariketa bat izan da, hizkuntza-ohiturak aldatzekoa baino

(Nafarroa/Administrazio publikoa eta hezkuntza)

Nik esango nuke entitateak parte hartzen duela Euskaraldian eta beste halako gauza batzuetan askotan irudiatatik. Izan ere, gero ez da sakondu. Gauzak egiten dira euskara bultzatzeko, baina ez dira oso sakonak, nahiko azalean geratzen dira

(Nafarroa/Zerbitzuak/4.gune soziolinguistikoa)

C) JARDUNA.

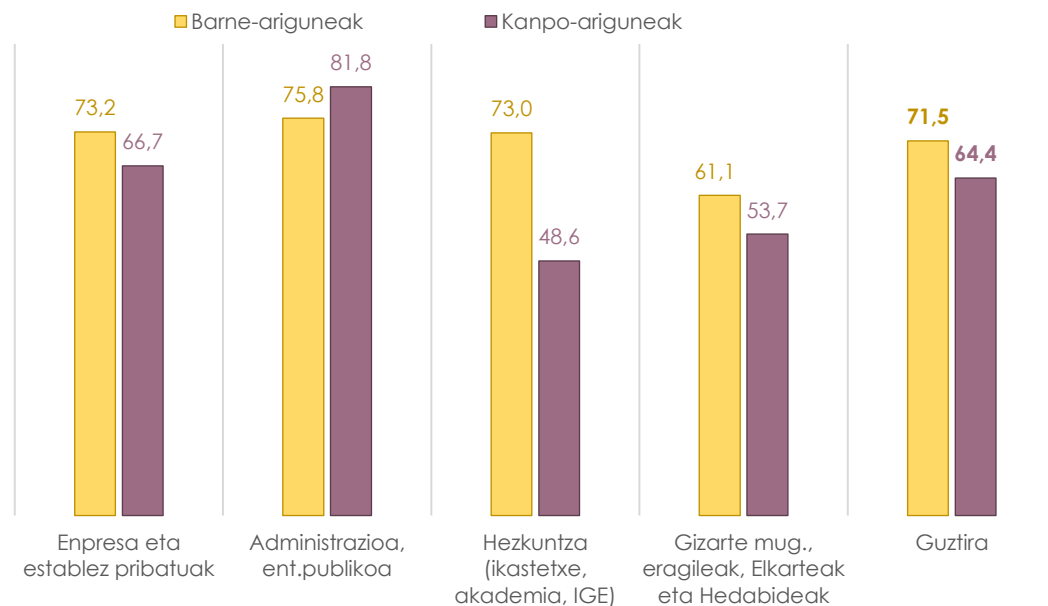
1). Ariketa aurrera eramaterako orduan hautemandako erraztasun edo zailtasun-mailan, aldiz, entitate-motak eta inguruak, biek izan dute eragina.

Ariguneen ariketa egitea erraza izan da egoitza eta establezimendu gehientzat; oro har, barne-ariguneetan errazagoa izan da ariketa egitea kanpo-ariguneetan baino.

Entitate-motaren arabera, barne-arigunearen ariketa errazagoa iruditu zaie hezkuntzan, enpresa eta establezimendu pribatuetan eta elkarteetan—euren jardunean kanpo-harremanak ez du pisu handirik—. Administrazioan, aldiz, errazagoa iruditu zaie kanpo-arigunearen ariketa —beharbada barneratuago dute herritarrekiko arretan euskara erabiltzea, euren lan-harremanetan baino—.

18. grafikoa

Ariguneen ariketa egitea nahiko erraza edo oso erraza iruditu zaien pisua (%).

Iturria: Siadeco, 2021.

Entitateen jardunak ez ezik, inguruak ere eragiten du kasu honetan. Gune euskaldunetan barne-arigunearen ariketa errazago egin dute —barne baldintza egokiagoak dituzte, oro har, inguru erdaldunetan baino—; kanpo-arigunearena, aldiz, erdaldunetan —Euskaldunen aurrean belarriprest rola jokatzea errazagoa izan daiteke, erdarazko erabilera-ohiturak dituen entitatean hizkuntza-dinamikak aldatzea baino—.

Era berean, Euskaraldiak proposatzen dituen hizkuntza-jokabideak hartzea errazagoa izan da inguru euskaldunetan. Jokabideetan errazena izan da euskaraz ulertzen dutenekin uneoro euskaraz egitea; enpresa pribatuentzat eta gizarte eragileentzat izan da zailagoa.

Dena den, egoitzei, oro har, konplexuagoa iruditu zaie orain arte erdaraz ziren elkarrizketak euskaraz edo ele bitan izatea edo elkarrizketa elebidunetan euskarari eustea. Bereziki zaila iruditu zaie hezkuntzako eragileei.

11. taula

Jokabide ezberdinak hartzea zenbateraino izan den erraza edo zaila, Nafarroako enfitateetako kideentzat (gune soziolinguistikoa) (%)

		1. gune SL	2. gune SL	3. gune SL	4. gune SL	Guztira
Euskaraz ulertzen dutenekin euskaraz egitea uneoro	Oso erraza	35,1	45,2	68,8	67,6	53,6
	Erraza	47,1	41,5	28,8	32,4	37,4
	Zaila	12,2	5,8	2,4	0,0	6,1
	Oso zaila	3,0	3,8	0,0	0,0	1,5
	Ez dakit	2,6	3,8	0,0	0,0	1,3
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Besteek euskaraz ulertzen ote duten ez dakidanean, lehen hitza euskaraz egitea	Oso erraza	18,4	24,8	24,2	51,1	25,6
	Erraza	42,4	32,9	61,6	33,3	47,9
	Zaila	30,1	34,7	12,0	12,1	20,9
	Oso zaila	5,7	3,8	1,4	0,0	3,1
	Ez dakit	3,4	3,8	0,8	3,6	2,4
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Elkarrizketa elebidunetan euskarari eustea	Oso erraza	13,0	6,8	12,2	29,2	14,3
	Erraza	38,2	40,5	58,3	36,5	46,1
	Zaila	43,2	34,0	21,5	24,8	31,4
	Oso zaila	2,2	15,0	4,0	3,6	4,2
	Ez dakit	3,4	3,8	4,0	5,9	4,0
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Orain arte erdaraz ziren elkarrizketak euskaraz edo ele bietan izatea	Oso erraza	3,6	0,0	7,2	10,6	5,6
	Erraza	41,9	23,1	25,8	36,2	33,2
	Zaila	41,5	60,5	58,4	43,6	50,1
	Oso zaila	7,3	12,6	3,8	0,0	5,4
	Ez dakit	5,6	3,8	4,8	9,5	5,7
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Euskaraz dakienari euskaraz egitea eskatzea	Oso erraza	19,8	25,6	22,5	51,5	25,6
	Erraza	46,7	40,8	30,2	35,5	38,2
	Zaila	25,8	15,9	41,0	10,6	28,9
	Oso zaila	5,2	8,2	2,4	0,0	3,6
	Ez dakit	2,6	9,5	4,0	2,3	3,7
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Siadeco, 2021.

2). Ariguneen ariketak denbora gehiago behar du.

Entitateek onartu dute, bereziki barne-ariguneen kasuan, ariketak hausnarketa eta kontzientziatze-lan handia behar izan duela. Ildo horretatik, mota horretako ariguneak sortu dituzten hainbat entitatetan adierazi dute aurreko edizioan bezala jokatu dutela, ahobizi eta belarriprest roletan oinarrituz Euskaraldiko jarduna; rolek lortu dutela erreferentzialtasun bat, arigunearen figurak oraindik lortu ez duena. Zentzu horretan, beraz, ariketak denbora gehiago behar du:

Ariguneen dinamika indartuko genuke, sozialki ez baitu eragin handirik izan. Ez da argi geratu zeintzuk ziren eta arigune izateak zer suposatzen zuen

(Nafarroa/Administrazioa eta hezkuntza)

Badirudi prozesua ez genuela guztiz ongi egin. Nahiko korapilatsua iruditu zaigu eta hortaz ez diogu etekina atera. Aurreko Euskaraldia bezala jokatu dugu baina arigune karteltxoak jarri.

(Nafarroa/Administrazioa eta hezkuntza)

Txapek beraien funtzioa betetzen dutela uste dut. Lehenengo Euskaraldian ezagutu genituen, eta abantaila txiki batekin ezagunagoak ziren, ariguneen kartela baino. Erabilgarriak dira. Nahiko sartuta daude euskaltzaleen artean eta ezagunak dira. Ariguneena ez zen hain ezaguna

(Nafarroa/Zerbitzuak)

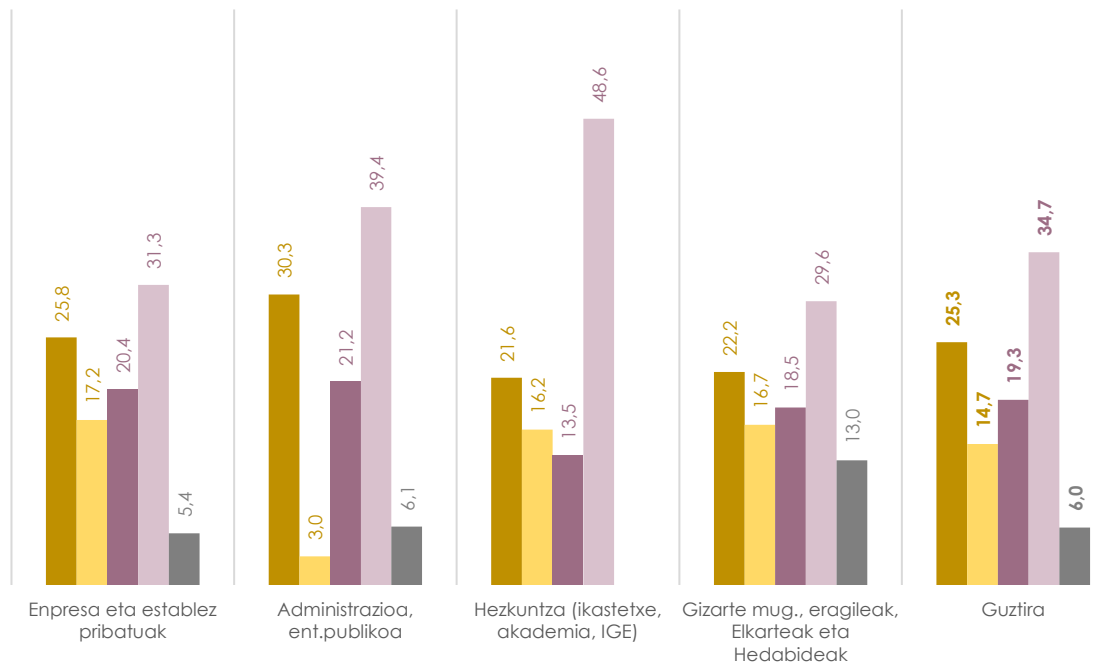
D) ERAGINA

1). Orokorrean, Euskaraldian eragin bat lortzen da, baina Euskaraldiaren ondoren lehengo ohituretara itzultzeko joera ere handia da.

Euskaraldiak, beraz, eragina izan du, behintzat, entitate batzuetan. Egoitzen laurden batek uste du Euskaraldiak hizkuntza-ohituretan eragina izan duela ariketan zehar eta gero ere; herenak pasatxok, aldiz, ez du aldaketarik sumatu, nagusiki euskaraz egiten baitute.

19. grafikoa

Euskaraldiari esker hizkuntza-ohiturak aldatu diren edo ez (%)

- Bai, Euskaraldian zehar eta bukatu eta gero ere
- Bai, Euskaraldian zehar, baina bukatu eta gero, ez
- Ez, euskararen erabileran ez du eraginik izan euskararen erabilera ez delako areagotu
- Ez euskararen erabileran eraginik ez izan arren, nagusiki euskara erabiltzen da
- Ez dakit

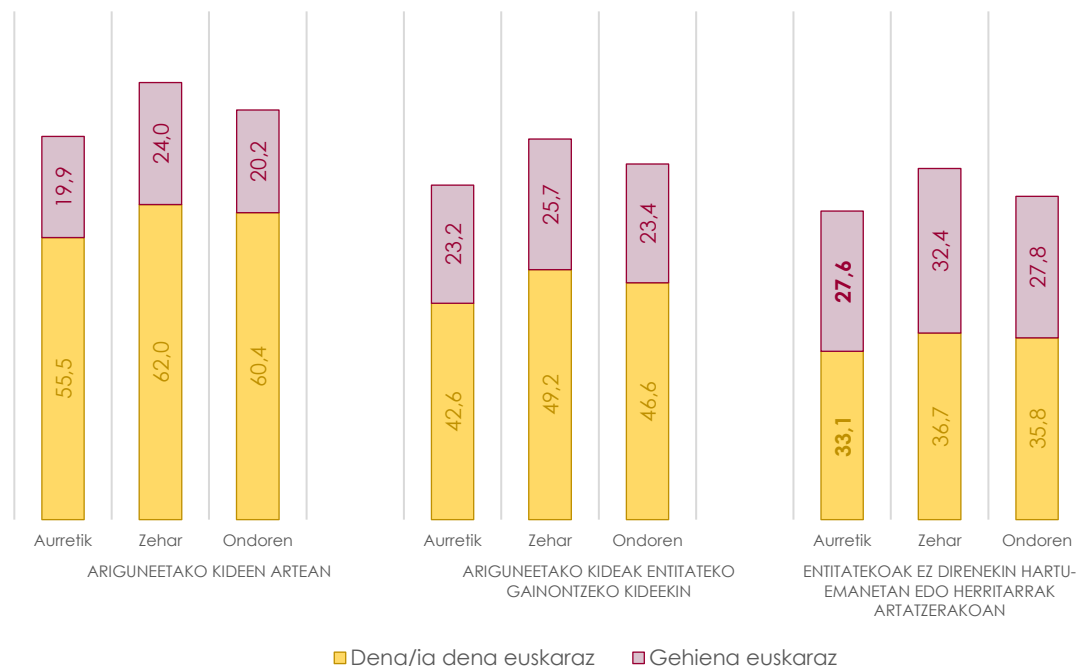
Iturria: Siadeco, 2021.

Euskaraldiaren aurretik, zehar eta ondorengo bilakaera aztertuta ere agerikoa da ondorioa: Euskaraldiak ez ditu hizkuntza-ohiturak goitik behera aldatu, baina eragin bat izan du. Euskaraldian zehar igoera bat dago euskararen erabileran, eta jaitsiera bat ondoren, baina ez igoeraren parekoa. Hortaz, oro har, hirugarren momentuko egoera hobea da lehen momentukoa baino.

Eraginik handiena ariguneetako kideen artean antzematen da —erabilera-mailarik handiena ere egoera horretan dago—, baina gainontzeko harremanetan ere islatu da: arigunetatik kanpoko entitateko kideekin zein entitatekoak ez direnekin.

20. grafikoa

Euskararen erabilera egoitza edo establezimenduetan, egoera ezberdinetan, Euskaraldiaren aurretik, Euskaraldian zehar eta ondoren (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

Datuetan gehiago sakonduz gero, ondorengo hiru multzoak berezi daitezke:

- *Euskaraldia ariketak 2. gune soziolinguistikoko administrazioan eta enpresa eta establezimendu pribatuetan izan du inpakturik handiena eta iraunkorrena. Euskararen aldeko konpromisoa adierazteaz harago, erabilera areagotzeko helburua eduki dute eta ahalegin bat egin dute, gainera, zentzu horretan. Euskararen ezagutza- eta erabilera-maila nahiko handia dute, barne-arigunearen ariketa erraz egin dute, eta zailagoa iruditu zaie kanpo-arigunearen ariketa. Eragina, beraz, kanpo-harremanekikoa izan da, batez ere.*

Nahiz eta egunerokotasunean euskara erabili, egun horietan kontziente gara horrela jarraitu behar dugula, edo gehiago eman behar dugula. Bezeroei lehenengo hitza beti euskaraz egin behar geniola erabaki genuen, eta guztiok bat etorri ginen horrekin

(Nafarroa/Zerbitzuak)

Euskaraz funtzionatzen duen entitateak euskaraz egiten segituko du Euskaraldia izan ala ez. Norberaren baitan dagoen hizkuntza ohitura horri eutsiko dio, ohi bezala. Hori horrela izan arren, beti egonen da motibazioan eragitea beharko duenik ere, eta kasu horretan oso eraginkorra da ariketa sozial hau

(Nafarroa/Administrazioa eta hezkuntza)

- *Nafarroako enpresa pribatuetan Euskaraldian zehar antzeman da eragina, baina atzera bueltatzeko joera handia izan da ondoren. Entitate horietan ariguneetako partaideen artean lortu da inpaktua, haien arteko harreman informaletan, batez ere. Aldiz, ariguneen kanpo-eragina, entitateko gainerako kideekikoa, mugatuagoa da. Entitate horietako askotan kide gutxi batzuk dira euskaldunak, gaztelaniaz egiteko joera handia dute, eta Euskaraldian ahalegina egin duten arren, onartzen dute ez dela behar bestekoa izan.*

Que cuando pasan los quince días se nos olvida un poco el tema y se tiende a volver a lo de antes

(Nafarroa/Zerbitzuak/1.gune soziolinguistikoa)

Inertziak, beti bezala, gaztelerara jotzeko bidea eman du

(Nafarroa_Zerbitzuak)

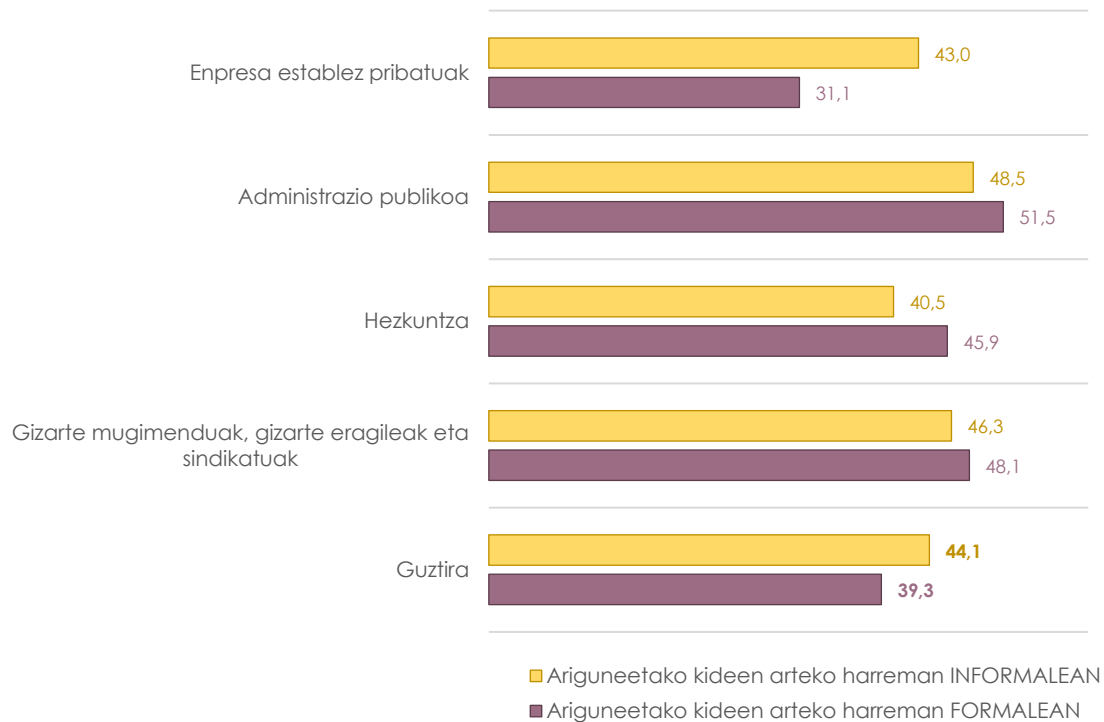
- *Bestela ere, euskara nagusi delako Euskaraldiaren eraginik nabaritu ez duten entitateak inguru euskaldunetako ikastetxeak dira, batez ere. Bi arigune-motak sortu dituzte, edo barne-ariguneak, bestela. Koordinazio orokorrarekin harremana izan dute. Aldeko konpromisoa adierazteko arrazoiak izan du pisurik handiena, haientzat. Ahalegin txikia egin badute ere, oso erraza iruditu zaie ariketa.*

Euskaraz funtzionatzen duen entitateak euskaraz egiten segituko du Euskaraldia izan ala ez. Norberaren baitan dagoen hizkuntza ohitura horri eutsiko dio, ohi bezala. Hori horrela izan arren, beti egonen da motibazioan eragitea beharko duenik ere, eta kasu horretan oso eraginkorra da ariketa sozial hau

(Nafarroa/Administrazioa eta hezkuntza)

21. grafikoa

**Zein harreman-motatan areagotu den euskararen erabilera Euskaraldiaren eraginez—
baiezko erantzunak— (%)**

Iturria: Siadeco, 2021

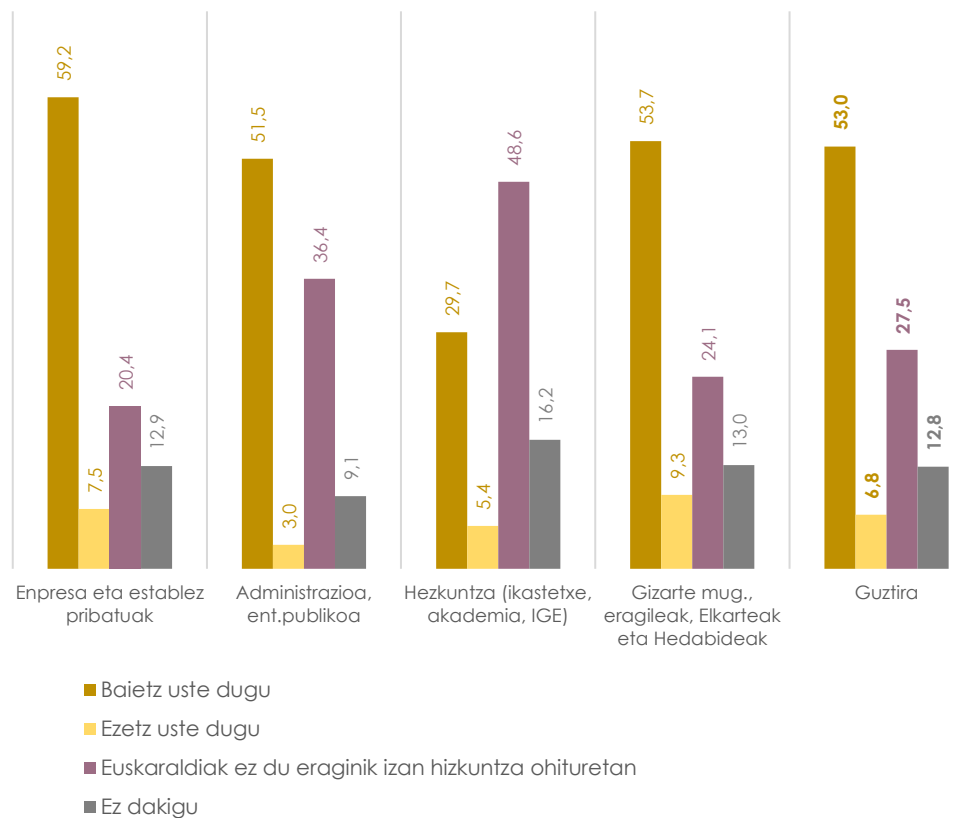
E) BALORAZIOA

1). **Entitateen erdietan uste dute Euskaraldiak sortutako hizkuntza-dinamikak mantendu egingo dituztela etorkizunean; zerbitzu-establezimenduetan baikorraok dira hezkuntza arloan baino.**

Euskaraldiaren eraginez hizkuntza-praktika aldaketa eman da zenbait kasutan, eta dinamika horiek mantenduko direla uste du gehiengoak. Alde horretatik, enpresa eta establezimendu pribatuak dira baikorrenak, gizarte eragileekin batera. Aldiz, hezkuntza arloan gehiago dira euren hizkuntza-ohituretan eraginik izan ez duela diotenak.

22. grafikoa

Euskaraldiaren eraginez sortu diren hizkuntza-dinamika berriak etorkizunean mantenduko diren edo ez (%)

Iturria: Siadeco, 2021.

Gutxiago dira, Euskaraldiaren eraginez euren egoeraz jabetuta, euskararen erabilera sustatzeko neurriak hartuko dituztenak: hamarretik ia bi. Dena den, Euskaraldiaren hurrengo edizio batean parte hartzeko asmoa nahiko orokorra da; batzuek oso positibotzat jo dute dinamikaren beraren planteamendua, eta balioa aitortzen diote. Hainbat arrazoi aipatu dituzte:

Gustora hartu genuen parte eta Euskaraldian zehar laguntzen du, baino luzean joerak mantetzeko zerbait pentsatu behar da.

(Nafarroa/Gizarte mugimenduak/1.gune soziolinguistikoa)

Sí, participaremos. Hace falta tener más iniciativas de éstas para fomentar que hablemos más en euskara

(Nafarroa/Zerbitzuak/1.gune soziolinguistikoa)

Hurrengo edizioan parte hartuko dugu, ez bakarrik militantziagatik. Argi dago enpresa zerbitzu batek bi hizkuntzatan ematen baditu zerbitzuak kalitate gehiago, aukera gehiago ematen duela

(Nafarroa_Zerbitzuak)

2). COVID-19aren pandemiak eta osasun egoerak zuzenean eragin du entitate gehienen parte-hartzean.

Egoitzen herenak baino gehiagok baieztatu dute COVID-19 pandemiaren eta osasun egoerarekin lotutako neurriek eragin handia izan dutela. Batez ere, ariguneak antolatzeke lanean antzeman dute eragin hori. Herritar, bezero eta bazkideekiko harremanean asko eragin duela uste dute gizarte mugimenduetako egoitzen % 37tan eta administrazioen herenean.

12. taula

COVID-19ak nola eragin duen egoitza eta establezimenduen parte-hartzean (%)

	Enpresa eta establez pribatuak	Administrazioa, ent.publikoa	Hezkuntza (ikastetxe, akademia, IGE)	Gizarte mug., eragileak, Elkarrekin eta Hedabideak	Guztira	
Ariguneak antolatzerakoan	Asko	9,7	15,2	16,2	29,6	14,9
	Nahikoa	26,8	21,2	18,9	29,6	25,3
	Gutxi	40,9	18,2	21,6	24,1	31,8
	Batere ez	11,8	39,4	37,8	13,0	20,0
	Ez dakit	10,7	6,1	5,4	3,7	8,1
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ariguneetako partaideen barne-harremanetan	Asko	6,4	12,1	18,9	24,1	12,1
	Nahikoa	24,7	18,2	27,0	37,0	26,1
	Gutxi	40,9	30,3	13,5	24,1	32,6
	Batere ez	17,2	36,4	35,1	13,0	22,0
	Ez dakit	10,7	3,0	5,4	1,9	7,3
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Herritar, bezero edo bazkideekiko harremanetan	Asko	9,7	33,3	21,6	37,0	19,8
	Nahikoa	20,4	18,2	21,6	27,8	21,5
	Gutxi	45,2	30,3	21,6	24,1	36,0
	Batere ez	16,1	18,2	24,3	9,3	16,4
	Ez dakit	8,6	0,0	10,8	1,9	6,4
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Entitateko kideek Euskaraldian parte hartzerakoan	Asko	8,6	15,2	16,2	24,1	13,3
	Nahikoa	14,0	18,2	10,8	24,1	15,9
	Gutxi	42,0	30,3	21,6	31,5	35,5
	Batere ez	20,4	30,3	37,8	13,0	23,1
	Ez dakit	15,0	6,1	13,5	7,4	12,1
	Guztira	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Siadeco, 2021.

Edizio honetan kalean txapa askoz gutxiago ikusi dira, pandemiagatik ezin izan da harreman asko izan

(Nafarroa/Gizarte mugimenduak/2.gune soziolinguistikoa)

Pandemia kontestua ulertu behar da. Euskara normalizatzeko bidean pandemiak atzera pausoa suposatu du

(Nafarroa/Gizarte mugimenduak/4.gune soziolinguistikoa)

Pandemia ezin dugu kendu gainetik. Nire ustez ezin dira alderatu bi edizioak

(Nafarroa/Administrazioa eta hezkuntza)

3). Nafarroan, aurrera begira, Euskaraldiak lurraldearen ezaugarri bereizgarriak kontuan hartu behar litzuzkeela adierazi dute.

Nafarroaren ezaugarri bereizgarriak kontuan hartuta ekimena egokitu beharra azpimarratu dute, Gipuzkoa-Bizkaiko ikuspegitik lantzen dela.

Nafarroako errealitatea kontuan hartzea eskatuko nuke, Topaguneari aurretik eskatu izan diogun bezala. Askotan gauzak zentrismotik egiten direla iruditzen zaigu. EAEn ere seguruenik errealitate guztiak ez direla berdinak, batzuk egongo dira gure antzekoak direnak. Baliabideak, aurrekontuak murriztazoak dira, eta guretzat lan handia suposatzen du. Iruditzen zaigu gauzak Gipuzkoako edo Bizkaiko ikuspegitik egiten direla. Hau esan bezala, askotan esaten diegu, baina ez digute kasurik egiten

(Nafarroa_Administrazioa eta hezkuntza)

Nafarroan jende gehiegi dago euskaraz ez dakiena, ezagutza maila txikia da horrelako dinamika bat planteatzeko horren zorrotz. Nafarroan jendeari euskara erakargarri egitea eskatuko nuke. Agian ez da Topaguneari, euskaraldiaren zeregina, baina Nafarroako ikuspegitik jakinik biztanleriaren %70a euskararik gabe lasai bizi dela eta gainera, regodeatzen dela, zerbait ederra, bikaina sortu behar da, ez dakit nola sortu daitekeen. Motibazio kanpaina potenteak planteatuko nituzke eta euskaraldiari ematen zaizkion baliabideak kanpaina horri eman. Eta beste kopuru batzuk daudenean, bestelako erabilera prozesuak jarri martxan

(Nafarroa_Administrazioa eta hezkuntza)

Esan bezala, Topaguneari behin eta berriz errepikatu diogu ekimenaren diseinua ez dagoela eginda, pentsatuta Nafarroagan, eta arrastan eramaten gaitu. Arrapalaka, ezin jarraituz ibiltzen gara. Parte hartzeari begira, espero dut parte hartzen jarraitzea, bestela seinale txarra izango litzake betoa jarriko baligute udaletik euskaraldian edo horrelako ekintzetan parte hartzean

(Nafarroa_Administrazioa eta hezkuntza)